

LUDZIE / PRACA / RYNEK

LUDZIE / PRACA / RYNEK

obraz polickiego rynku pracy

Badania przeprowadzone na zlecenie
Powiatowego Urzędu Pracy w Policach
przez konsorcjum
Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Sp. z o.o.
w Szczecinie oraz Włodzimierza Durkę.

Badanie zrealizowane przez zespół w składzie:

Włodzimierz Durka
Joanna Hołub
Paweł Klimek - koordynator badania
Jarema Piekutowski
Andrzej Sobczyk
Antoni Sobolewski

Wydawca:

Powiatowy Urząd Pracy w Policach
Data wydania: grudzień 2009 r.
Nakład: 300 egzemplarzy

Opracowanie i skład graficzny:

Blue Box Agencja Reklamowa Izabela Baranowska
www.blue-box.com.pl

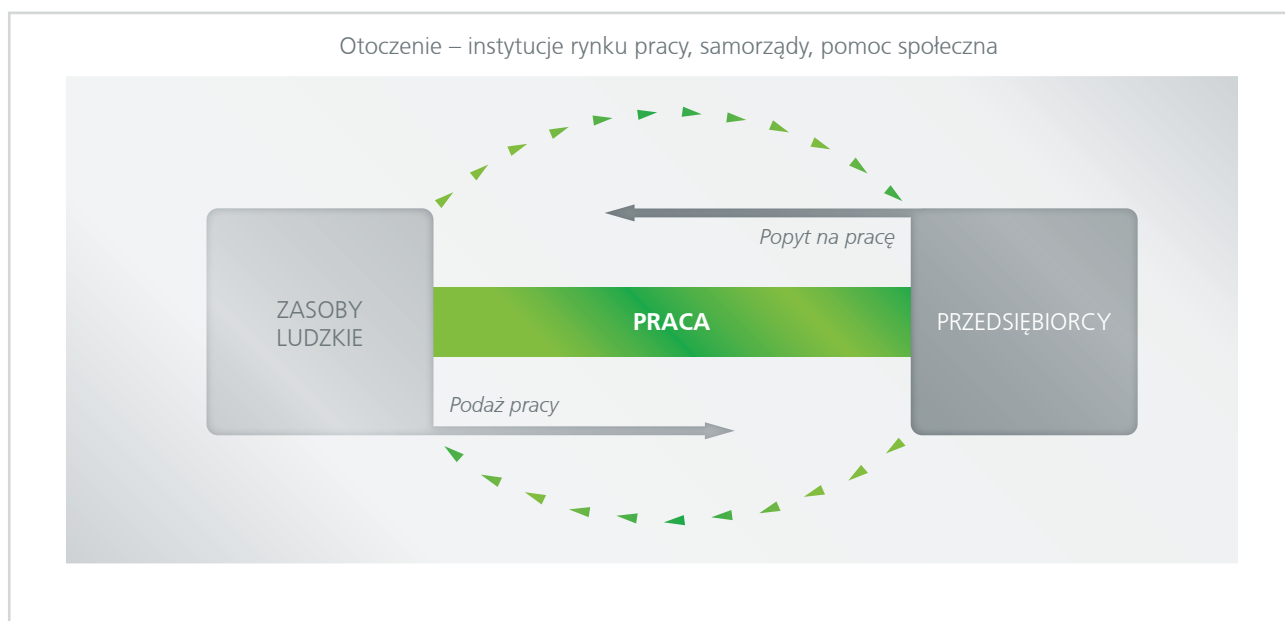
1. Czym jest rynek pracy?	6
2. Kto zamieszkuje powiat policki? Dane dotyczące ludności	8
2.1. Kompendium najważniejszych wniosków	9
2.2. Coraz więcej mieszkańców: zmiany liczby ludności w powiecie	10
2.3. Gmina Dobra liderem: zmiany liczby mieszkańców w gminach i przyrost naturalny	11
2.4. Przewaga kobiet: ludność powiatu wg płci	12
2.5. Police – powiat młodych: ludność powiatu wg grup wiekowych	13
2.6. Najwięcej zameldowań w województwie: migracje	14
3. Bez zatrudnienia: bezrobotni z powiatu polickiego	16
3.1. Kompendium najważniejszych wniosków	17
3.2. Pierwsze oznaki kryzysu: liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia	18
3.3. Kim jest bezrobotny z powiatu polickiego? Charakterystyka osób bezrobotnych	20
3.4. Wyzwania i szanse: osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	22
4. Praca, ryzyko i kapitał: informacje na temat pracujących i przedsiębiorców w powiecie	24
4.1. Kompendium najważniejszych wniosków	25
4.2. Pracujący w powiecie polickim	26
4.3. Zarabiamy najlepiej: wynagrodzenia w powiecie polickim	27
4.4. Kim jest policki pracodawca? Charakterystyka przedsiębiorstw w świetle danych statystycznych	28
4.5. Dochody przedsiębiorców – dane Izby Skarbowej	29
4.6. Spadek w 2009 r.: Informacje na temat ofert pracy	30
5. Kogo dotyka kryzys? Pogłębiony obraz osób bezrobotnych	32
5.1. Kompendium najważniejszych wniosków	33
5.2. Kim jest policki bezrobotny? Charakterystyka i opis	34
5.3. Historia: dotychczasowe życie zawodowe osób bezrobotnych	36
5.4. Co potrafimy i czego nie umiemy: kwalifikacje i umiejętności osób bezrobotnych	37
5.5. Ku wiedzy: uczestnictwo w różnych formach kształcenia	38
5.6. Jak widzimy rynek pracy: sytuacja na rynku pracy w oczach bezrobotnych	39
5.7. Nowa praca, nowy zawód: plany zawodowe bezrobotnych i poszukiwanie pracy	40
5.8. Pomoc z instytucji: wsparcie z Powiatowego Urzędu Pracy w Policach	42
6. Dlaczego zatrudniamy, dlaczego zwalniamy? Pogłębiony obraz pracodawców	44
6.1. Kompendium najważniejszych wniosków	45
6.2. Kim jesteśmy? Charakterystyka badanych przedsiębiorstw	46
6.3. Kogo i jak zatrudniamy? Zatrudnianie nowych pracowników, metody rekrutacji	47
6.4. Dlaczego zwalniamy? Dane o zmianie stanu pracowników i zwolnieniach	49
6.5. Możliwości pomocy: Zapotrzebowanie na pomoc ze strony innych instytucji	50
6.6. Punkt widzenia pracodawców: opinia o rynku pracy i gospodarce	51
7. Podsumowanie	52

Czym jest rynek pracy?

Raport, który mają Państwo przed sobą, jest zbiorem najważniejszych i najciekawszych wniosków z wykonanego w 2009r. kompleksowego badania rynku pracy w powiecie polickim. Badanie zostało zrealizowane na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Policach w październiku i listopadzie 2009 r. Składało się z analizy dostępnych danych statystycznych, będących w dyspozycji m.in. Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Policach, a także z badań ankietowych na dwóch grupach: **248** osób bezrobotnych oraz **273** pracodawców ze wszystkich gmin powiatu polickiego.

Nasz raport zatytułowaliśmy „Ludzie, Praca, Rynek”. Dlaczego? Otóż dwa pierwsze elementy współtworzą trzeci – rynek pracy. Z jednej strony znajdują się **osoby pracujące i bezrobotne**, czyli **strona podażowa** rynku pracy, z drugiej zaś – pracodawcy, czyli **strona popytowa** rynku pracy (przedsiębiorcy, którzy potrzebują pracowników i mogą zaoferować ludziom **pracę**). Proces, który zachodzi gdy te elementy się spotkają, to właśnie **rynek – praca, poszukiwanie pracy, poszukiwanie pracowników** i inne procesy dostosowawcze. Procesy te często wspomagają inne instytucje. Dlatego kolejnym elementem rynku pracy jest **otoczenie** – czyli zarówno instytucje rynku pracy (takie jak m. in. urzędy pracy, agencje zatrudnienia i instytucje szkoleniowe), jak i instytucje samorządowe. Gdy wszystkie wymienione powyżej elementy przedstawimy na rysunku, powstaje poniższy schemat:

Każdy z wymienionych elementów zbadaliśmy w trakcie przygotowywania tego raportu, tak aby obraz rynku pracy powiatu polickiego był pełny.

Raport zaczyna się od najważniejszych informacji na temat ludności powiatu polickiego. To zasoby ludzkie są podstawowym komponentem rynku pracy, dlatego konieczne jest przedstawienie informacji dotyczących zmian stanu ludności i jej charakterystyki. Rynek pracy musi dostosowywać się do zmian ludności i radzić sobie z powstającymi z tego powodu problemami. Takimi trudnościami są np. wzrost bezrobocia ze względu na dużą liczbę młodych osób poszukujących pierwszego miejsca zatrudnienia po ukończeniu szkół, brak rąk do pracy w dziedzinach takich jak budownictwo (istotny problem w Polsce w latach 2005-2007, czyli w czasach fali migracji zarobkowych), czy też rosnąca liczba osób starszych, których ze względu na wiek utrudnioną sytuację na rynku pracy. W dalszej części raportu zostaną przedstawione dane na temat bezrobotnych i przedsiębiorców.

Każdy z rozdziałów będzie miał następujący układ: na samym początku przedstawimy zbiór najważniejszych wniosków, a następnie zaprezentowane zostaną konkretne dane dotyczące poszczególnych obszarów. W nagłówku podrozdziałów odnoszących się do poszczególnych obszarów także zostanie przedstawiony jeden lub więcej najważniejszych wniosków dla każdego podrozdziału.

Do najważniejszych źródeł danych, wykorzystanych w niniejszym raporcie, należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego (stosowany skrót: GUS) z Banku Danych Regionalnych i statystyki demograficznej;
- dane Powiatowego Urzędu Pracy w Policach (stosowany skrót: PUP);
- dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie (stosowany skrót: WUP w Szczecinie).

Wszystkich tych, którzy chcieliby pogłębić wiedzę na ten temat, zapraszamy do lektury rozszerzonego raportu z badania, który można pobrać na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Policach (www.pup.policki.pl).

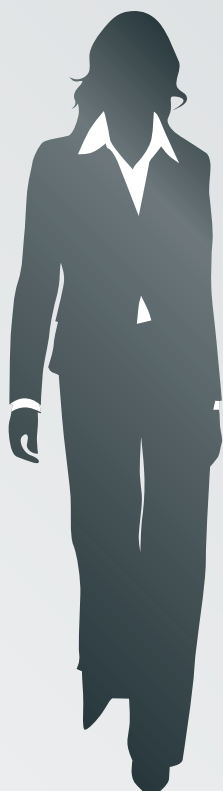

Powiatowy Urząd Pracy
w Policach

2

Kto zamieszkuje
powiat policki?

Dane dotyczące
ludności.

Kompendium najważniejszych wniosków

Wniosek:

W ostatnich latach liczba mieszkańców powiatu polickiego wzrastała w tempie szybszym niż w innych powiatach województwa zachodniopomorskiego.

Największy wzrost liczby mieszkańców powiatu polickiego odnotowano w latach 2006-2007.

Przyrost naturalny w powiecie polickim jest bardzo wysoki.

Gminy Dobra i Kołbaskowo są wojewódzkimi liderami pod względem wzrostu liczby mieszkańców.

Powiat policki można nazwać powiatem osób młodych – zamieszkuje w nim stosunkowo dużo osób w wieku przedprodukcyjnym i mało w poprodukcyjnym.

Powiat policki cechuje najkorzystniejszy stosunek osób meldujących się do wymeldowujących (zwłaszcza w gminach Dobra i Kołbaskowo).

Przyczyna:

Powiat policki staje się „sypialnią” dla mieszkańców aglomeracji szczecińskiej - dobre warunki gospodarcze sprzyjają napływowi mieszkańców.

Lata 2006-2007 były okresem szybkiego rozwoju gospodarczego – wiele osób decydowało się na podwyższenie standardu życia, w tym na migrację na tereny wiejskie powiatu polickiego.

Z miast do wsi migrują głównie osoby młode i zamożniejsze, które mają więcej dzieci.

Napływ nowych mieszkańców ze Szczecina i innych miast; duża liczba inwestycji mieszkaniowych.

Wysoki przyrost naturalny, migracje młodych osób zwłaszcza do gmin Dobra i Kołbaskowo.

Migracja ze Szczecina na tereny wiejskie powiatu polickiego, nowe inwestycje budowlane.

Najważniejszy wniosek:

W powiecie polickim przybywa najwięcej mieszkańców spośród wszystkich powiatów województwa zachodniopomorskiego.

W powiecie polickim od roku 2000 **systematycznie przybywa mieszkańców**. Szczególnie dużo, bo aż 1651 nowych mieszkańców pojawiło się w powiecie polickim w **latach 2006-2007**, czyli w okresie dobrej sytuacji gospodarczej w kraju. Jednak nawet w tym czasie w większości powiatów odnotowano niewielki spadek liczby ludności.

Powiat policki jest niekwestionowanym liderem, jeżeli chodzi o przyrost liczby mieszkańców w latach 2002 - 2008r. – w tym okresie liczba mieszkańców powiatu polickiego rosła ponad pięć razy szybciej, niż w kolejnym powiecie w rankingu – goleniowskim. Szczególnie szybko spadała natomiast liczba mieszkańców w powiatach takich jak m. Szczecin (co w dużej mierze wiąże się ze wzrostem mieszkańców powiatu polickiego, gdzie szczecinianie się przeprowadzają¹).

Rys. 1. Liczba mieszkańców powiatu polickiego 2000-2008 (źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

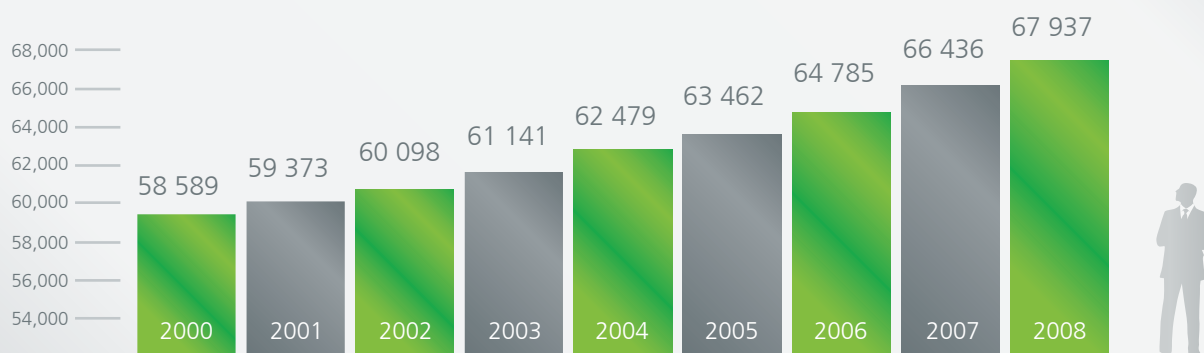

Tabela 1. Dynamika zmian liczby mieszkańców w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego na przestrzeni lat 2002-2008 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Lp.	Powiat	Dynamika zmian liczby mieszkańców 2002-2008 r.	Lp.	Powiat	Dynamika zmian liczby mieszkańców 2002-2008 r.
1	Policki	13,04%	12	Szczecinecki	-0,82%
2	Goleniowski	2,77%	13	Łobeski	-1,13%
3	Koszaliński	2,60%	14	M. Koszalin	-1,23%
4	Kołobrzeski	2,20%	15	Myśliborski	-1,24%
5	Gryfiński	-0,13%	16	Choszczeński	-1,35%
6	Kamieński	-0,28%	17	Wałecki	-1,41%
7	Białogardzki	-0,33%	18	M. Świnoujście	-1,72%
8	Pyrzycki	-0,54%	19	M. Szczecin	-1,97%
9	Stargardzki	-0,54%	20	Świdwiński	-2,07%
10	Gryficki	-0,61%	21	Drawski	-2,22%
11	Sławieński	-0,80%			

¹ Tendencja ta była zauważalna już w latach 2004-2006, vide „Raport o stanie Miasta Szczecina” lub „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo”

Najważniejszy wniosek:

W gminie Dobra przybywa najwięcej mieszkańców spośród wszystkich gmin województwa zachodniopomorskiego.

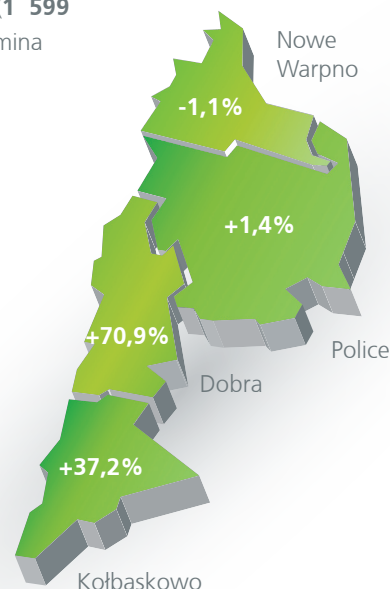
W powiecie polickim największa pod względem zaludnienia jest gmina Police. W 2008 r. zamieszkiwało ją **41 788** osób. Najmniejszą gminą powiatu jest Nowe Warpno (**1 599** mieszkańców w 2008 r.). Jest to także najmniejsza pod względem liczby ludności gmina miejsko-wiejska w Polsce.

Zmiany liczby osób zamieszkujących poszczególne gminy były zróżnicowane. Zdecydowanie **najwięcej mieszkańców przybyło w gminie Dobra** – w roku 2000 liczba jej mieszkańców wynosiła **8 620**, zaś w 2008 r. – już **14 735** osób – o ponad **70%** więcej. **Wysoki wzrost liczby mieszkańców odnotowano w gminie Kołbaskowo** (w 2008 r., zamieszkiwało tę gminę o 37,2% więcej mieszkańców niż w roku 2000). **W gminie Nowe Warpno i Police liczba mieszkańców** utrzymywała się w latach 2000-2008 mniej więcej na tym samym poziomie.

Wzrost mieszkańców w tych gminach wiąże się przede wszystkim **z migracjami ze Szczecina**. Wskazuje na to także rosnąca liczba wymeldowań z tego miasta na tereny wiejskie powiatu polickiego, która rosła nieprzerwanie do 2007 r. – od **1435** wymeldowań w roku 2000 do **2773** w roku 2007 (w 2008 r. odnotowano niewielki spadek). Przyczyną tej sytuacji jest fakt, iż wielu mieszkańców miasta (zwłaszcza osób zamożniejszych) **w poszukiwaniu spokojnego miejsca zamieszkania wyjeżdża do okolicznych miejscowości**. Odpowiedzią na to zapotrzebowanie były różnego rodzaju inwestycje budowlane na terenach miejscowości takich jak Mierzyn, Dobra i Kołbaskowo. Zwłaszcza lata 2006-2007, jako okres „boomu gospodarczego” w Polsce sprzyjały tego typu zmianom. Zmianę liczby mieszkańców przedstawiają rys. 2 i tab. 2.

Gminy Dobra i Kołbaskowo zajmują pierwsze dwa miejsca w rankingu gmin województwa zachodniopomorskiego, ułożonym pod względem zmiany liczby ludności na przestrzeni lat 2000-2008. Gminy te bezpośrednio sąsiadują ze Szczecinem i stanowią jego bezpośrednie zaplecze. Duże obszary obu gmin stały się obszarami powstawania nowych osiedli, głównie domków jednorodzinnych lub o zabudowie szeregowej. Ani gmina Dobra, ani gmina Kołbaskowo nie wchodzi w jednolity obszar funkcjonalno-gospodarczy z pozostałymi gminami powiatu. Przede wszystkim związane są układem komunikacji, zasięgiem usług, a wreszcie miejscem pracy głównie ze Szczecinem. Sytuacja na rynku pracy tych gmin jest ściśle związana z tym miastem. Więż z Policami i Nowym Warpnem ma niemal wyłącznie charakter administracyjny.

Zmiana liczby mieszkańców nie wiąże się jedynie z migracjami. Także przyrost naturalny w powiecie jest wysoki. Wskaźnik **przyrostu naturalnego** w powiecie polickim był w roku 2008 najwyższy w województwie (**389** osób – o 150 osób więcej niż w następnym w kolejności powiecie stargardzkim).

Rys. 2. Zmiana liczby ludności w gminach w latach 2000 - 2008 (źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

Tabela 2. Liczba mieszkańców w gminach powiatu polickiego w okresie 2000-2008 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

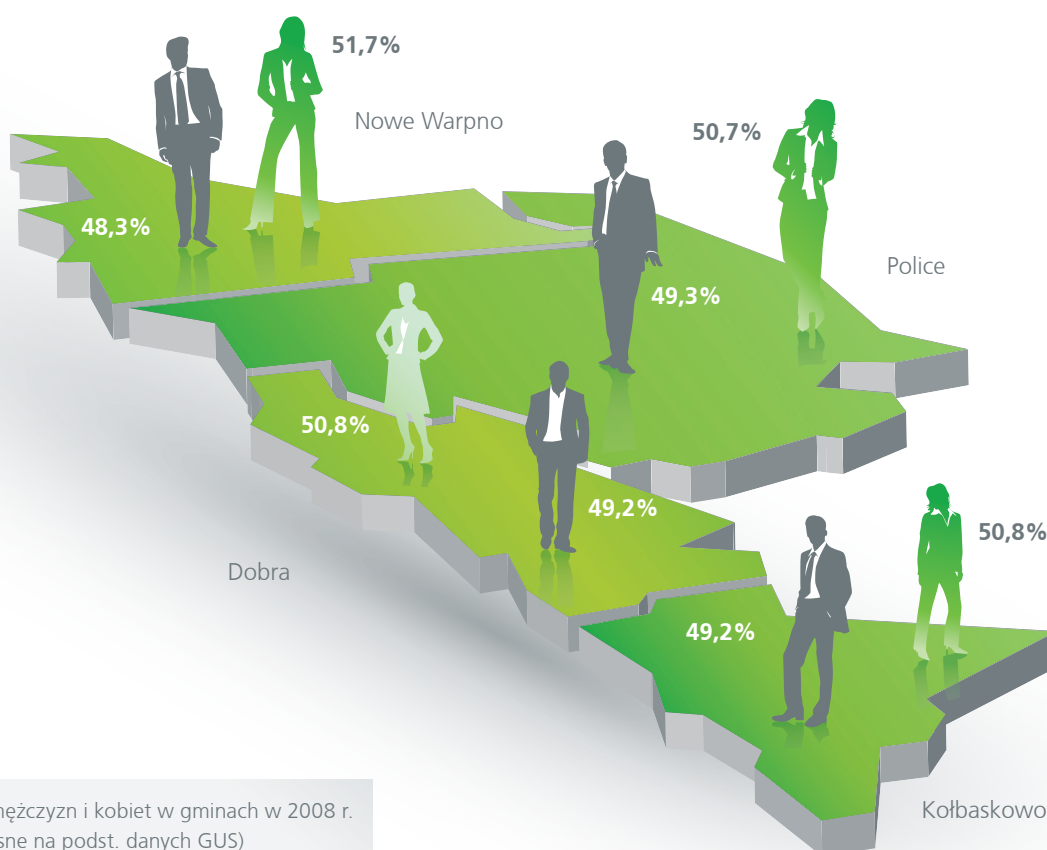
Gmina/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dobra	8 620	9 060	9 522	10 320	11 196	11 892	12 756	13 822	14 735
Kołbaskowo	7 155	7 474	7 739	8 000	8 312	8 595	8 980	9 499	9 815
Nowe Warpno	1 616	1 598	1 605	1 574	1 585	1 559	1 563	1 549	1 599
Police	41 198	41 241	41 232	41 247	41 386	41 416	41 486	41 566	41 788

Najważniejszy wniosek:

Liczba kobiet w powiecie polickim jest minimalnie większa, niż liczba mężczyzn; największy odsetek kobiet zamieszkuje gminę Nowe Warpno.

W 2008 r. w powiecie polickim mieszkało **33 438** mężczyzn i **34 499** kobiet. Tak jak w większości powiatów województwa zachodniopomorskiego, w powiecie polickim utrzymuje się od wielu lat niewielka przewaga kobiet (związana w dużej mierze z dłuższym okresem życia kobiet). Przewaga kobiet w powiecie polickim jest jednakże stosunkowo mała w porównaniu do innych powiatów województwa zachodniopomorskiego.

W województwie tym, udział kobiet jest stosunkowo największy w powiatach grodzkich lub w powiatach, w których duża część ludności mieszka w miastach. Powodem takiego stanu rzeczy jest m.in. **migracja części kobiet ze wsi do miasta ze względu na możliwość zatrudnienia** w sektorze usług, w edukacji i służbie zdrowia – zawody, w których tradycyjnie na terenie Polski pracuje więcej kobiet niż mężczyzn), jak również **migracje związane z edukacją** (kobiety ze wsi wyjeżdżające do miast na studia i do szkół). Ponadto wśród osób z wyższym wykształceniem w Polsce dominują kobiety, a miasta oferują więcej możliwości pracy dla tych osób. Największy odsetek kobiet zamieszkuje gminę Nowe Warpno (51,7%), zaś najmniejszy – gminę Police (50,7%).

Rys.3. Odsetek mężczyzn i kobiet w gminach w 2008 r.
(źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

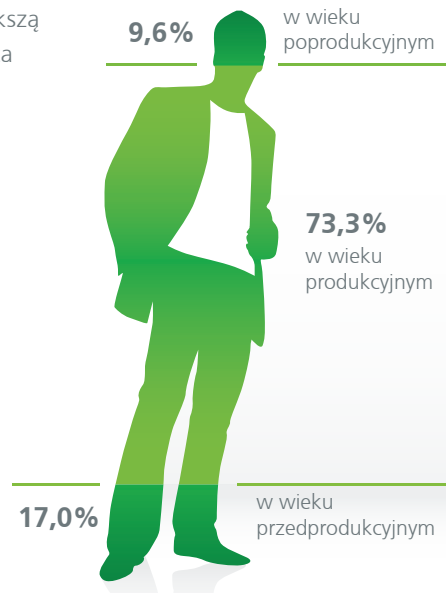
Najważniejszy wniosek:

Police są powiatem o wysokim odsetku osób młodych (poniżej 15 roku życia) i osób w wieku produkcyjnym.

W 2008 r. w powiecie polickim pośród ogólnej liczby **67 937** mieszkańców, największą grupę stanowiły osoby **w wieku produkcyjnym** (15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni), zaś najmniejszą – osoby w wieku poprodukcyjnym (powyżej 59 lub 64 roku życia).

Osób w wieku produkcyjnym w końcu roku 2008 zamieszkiwało w powiecie **49 822**. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli do 15 roku życia, wynosiła **11 562** osoby, zaś osób w wieku poprodukcyjnym – **6 553** osoby.

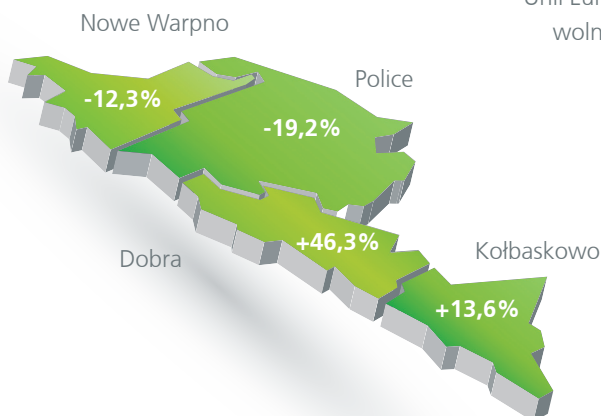
Powiat policki wyróżnia się przede wszystkim **największym w województwie odsetkiem osób w wieku produkcyjnym**, ponadto **odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym także jest stosunkowo wysoki** (czwarte miejsce w województwie). **Stosunkowo najmniej w porównaniu z innymi powiatami jest osób w wieku poprodukcyjnym**. Można więc wyprowadzić wniosek, iż jest to powiat osób młodych – wiąże się to w dużej mierze z wspomnianą **bliskością aglomeracji szczecińskiej** i migracjami stamtąd w okolice miasta (na obrzeża miasta – np. Mierzyn). Przyczyną tego stanu rzeczy jest też stosunkowo **dobra sytuacja finansowa w powiecie i wysokie wynagrodzenia** i wysoki przyrost naturalny. **Największy odsetek osób młodych występuje w gminach Kołbaskowo i Dobra**, zaś gminą, w której odnotowano największy w powiecie udział osób w wieku poprodukcyjnym jest gmina Nowe Warpno.

Rys.4. Odsetek mieszkańców powiatu wg grup wiekowych w 2008 r. (źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym od 2006 wzrasta z roku na rok. Największy wzrost liczby ludności w tej grupie nastąpił w latach 2000-2008 w gminach Dobra i Kołbaskowo, natomiast w gminach Nowe Warpno i Police w latach 2000-2008 ludności w tym wieku było coraz mniej. Zdecydowanie największy wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym odnotowano w gminie Dobra - liczba mieszkańców tej gminy wzrosła o **46,3%**. Wzrost zaobserwowano także w gminie Kołbaskowo (o **13,6%**), co potwierdza wykazaną w poprzednich rozdziałach tendencję szybkiego rozwoju w gminach Dobra i Kołbaskowo, związanego m.in. z migracją dobrze sytuowanych mieszkańców Szczecina na te tereny.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie polickim sukcesywnie wzrasta z roku na rok. Związane jest to ze zjawiskiem starzenia się społeczeństw w całej Unii Europejskiej. Jednakże w powiecie polickim ta liczba rosła stosunkowo wolno (11 miejsce wśród powiatów woj. zachodniopomorskiego).

Rys. 5. Zmiana liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2000-2008 wg gmin (źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

Najważniejszy wniosek:

W porównaniu do innych powiatów, w powiecie polickim melduje się co roku najwięcej osób. Najwyższa w województwie jest też nadwyżka osób napływających do powiatu nad wyjeżdżającymi z niego.

W porównaniu z innymi powiatami, w powiecie polickim w roku 2008 zameldowało się najwięcej osób (**2211** osób przybywających z innych regionów Polski i województwa zachodniopomorskiego. Od roku 2004, corocznie w powiecie polickim przybywa się od ok. 1800 do ok. 2500 zameldowanych mieszkańców. Potwierdza to też o występującej w ostatnich latach migracji z miast na suburbia i do wsi (powiaty grodzkie Szczecin, Koszalin i Świnoujście w tym rankingu znajdują się w drugiej połowie tabeli). **Najwięcej zameldowanych mieszkańców przybyło w gminie Dobra**, zaś stosunkowo **najmniej - w gminie Nowe Warpno**. Warto zauważyć wyjątkowo dynamiczny wzrost liczby zameldowań w gminie Dobra w latach 2005-2007. Także w gminie Kołbaskowo, mimo spadku w roku 2008, mieliśmy do czynienia z tendencją wzrostową, natomiast w gminach Police i Nowe Warpno zameldowania utrzymywały się na przestrzeni lat 2004-2008 mniej więcej na tym samym poziomie.

Także wymeldowań z powiatu polickiego w ostatnich latach odnotowano stosunkowo dużo. **Najwięcej osób wymeldowywało się z gminy Police**, dużo niższe wskaźniki wymeldowania występowały w gminach Dobra i Kołbaskowo, choć w obu tych gminach można było odnotować tendencję wzrostową. Wskaźnik zameldowań jest o wiele wyższy od wskaźnika wymeldowań. W rankingu, porządkującym powiaty woj. zachodniopomorskiego pod względem różnicy między tymi dwoma wskaźnikami (saldo migracji), powiat policki zdecydowanie przoduje. Zdecydowanie najwyższe saldo migracji wykazują gminy Dobra i Kołbaskowo.

Rys. 6. Zameldowania w ruchu wewnętrznym wg gmin w latach 2004-2008 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Bez zatrudnienia:
informacje
na temat bezrobocia
w powiecie.

Kompendium najważniejszych wniosków

Wniosek:

Stopa bezrobocia w powiecie polickim jest stosunkowo niewielka, jednakże odnotowano jej istotny wzrost od października 2008 r., co może świadczyć o reakcji na kryzys gospodarczy.

Największy wskaźnik bezrobocia występuje w gminie Nowe Warpno, jednakże tylko w tej gminie zmniejszyła się jego wartość w 2009 r. (w innych gminach wskaźnik rósł).

Bezrobocie wśród mężczyzn rośnie w 2009 r. szybciej niż wśród kobiet.

Liczba bezrobotnych w latach 2003-2008 spadała w całym powiecie, jednak spadek ten był wolniejszy na wsi, niż w mieście.

Największy odsetek bezrobotnych do 25 roku życia występuje w gminie Police, a powyżej 55 roku życia – w gminie Nowe Warpno.

Najwięcej bezrobotnych ma wykształcenie gimnazjalne lub podstawowe, jednak najszybciej rośnie bezrobocie wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym.

W ostatnich latach w powiecie nastąpił istotny spadek liczby osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy.

Istotnym problemem powiatu jest duża liczba bezrobotnych z bardzo niskim wykształceniem (poniżej średniego) i bez kwalifikacji, jak również osób bez doświadczenia zawodowego.

Przyczyna:

Niski poziom bezrobocia spowodowany jest bliskością dużego rynku pracy m. Szczecina. Wzrost bezrobocia może być spowodowany restrukturyzacją wielu zakładów związaną z kryzysem gospodarczym, a także z likwidacją Stoczni Szczecińskiej Nowa.

Niewielka liczba ofert pracy w gminie Nowe Warpno, znaczne oddalenie gminy od Polic i miasta Szczecina; słaba sieć komunikacji i jej wysokie koszty.

Kryzys gospodarczy dotyczący zawody „tradycyjnie męskie” (np. przemysł okołostoczniowy).

W gminie Nowe Warpno występuje liczna grupa osób starszych, często dawniej pracujących w rolnictwie i rybactwie, które mają szczególne problemy na rynku pracy.

W gminie Nowe Warpno występuje wyższy odsetek osób starszych; w przypadku Polic pojawiające się oferty prac nie wystarczają dla znacznej liczby młodych ludzi kończących szkoły.

W czasach fali migracji zarobkowej (lata 2005-2007) łatwiej było znaleźć pracę osobom przyzwyczajonym do pracy fizycznej (z wykształceniem zawodowym lub niższym).

Do przyczyn należą m.in. realizacja dużej liczby projektów i działań aktywizacyjnych realizowanych m.in. przez Urząd Pracy ukierunkowanych na wsparcie tej grupy w powrocie na rynek pracy, a także rezygnacja części osób z rejestracji w Urzędzie.

Coraz wyższy poziom specjalizacji w przedsiębiorstwach wyklucza osoby niewykwalifikowane i nisko wykształcone z rynku pracy.

Najważniejsze wnioski:

1. W 2009 r. odnotowano istotny wzrost stopy bezrobocia w powiecie polickim, co może świadczyć o reakcji na kryzys gospodarczy.
2. Najwyższy wskaźnik bezrobocia występuje w gminie Nowe Warpno, jednakże tylko w tej gminie zmniejszyła się jego wartość w 2009 r. (w innych gminach wskaźnik rósł).

W październiku 2009, ze stopą bezrobocia **16,2% (3673 osoby bezrobotne)**, powiat policki plasował się w górnej połowie wojewódzkiego rankingu – **na szóstym miejscu** w porównaniu z innymi powiatami województwa zachodniopomorskiego. Najtrudniejszym momentem dla rynku pracy powiatu polickiego był rok 2004 i 2005. **Wówczas końca dobiegał poważny kryzys na rynku pracy, który miał miejsce od roku 2001 do momentu wstąpienia Polski do UE – ta wysoka stopa bezrobocia w latach 2004 i 2005 stanowi pozostałość po ww. kryzysie.** Stopa bezrobocia systematycznie spadała w latach 2006-2007 oraz w pierwszej połowie roku 2008. Jednak już w końcówce 2008 r. **odnotowano jej wzrost**. Niepokojącą tendencją jest utrzymujący się wzrost **liczby osób bezrobotnych w roku 2009** – w październiku tego roku stopa bezrobocia osiągnęła wartość **16,2%**.

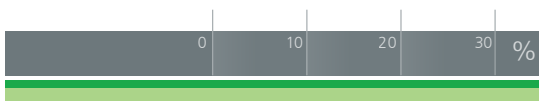
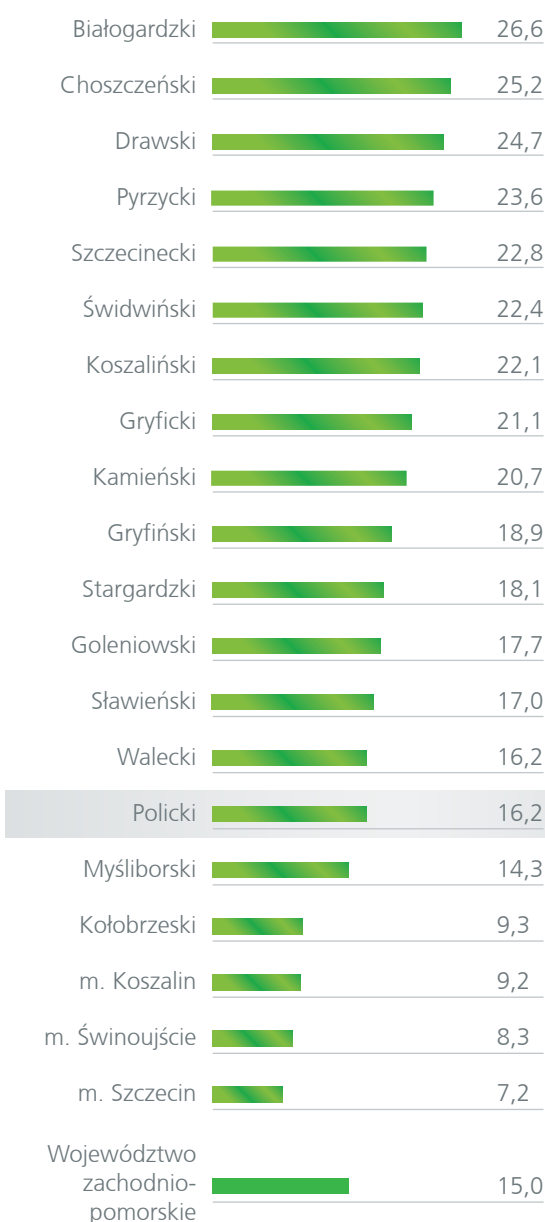
Najkorzystniejszym momentem dla rynku pracy powiatu polickiego był wrzesień 2008r., kiedy to odnotowano stopę bezrobocia **12,5%**. Jednakże w następnych miesiącach bezrobocie w powiecie rosło, co świadczy o szybkiej reakcji polickiego rynku pracy na międzynarodowy kryzys gospodarczy.

Bezrobocie w powiecie polickim **nie ma charakteru sezonowego**, co oznacza, że nie występują istotne różnice między sezonem letnim i zimowym (jak np. w powiecie kamieńskim, gryfickim czy świdwińskim). Wzrost i spadek stopy bezrobocia w powiecie polickim najczęściej występuje w tych samych momentach i w podobnym natężeniu, co jej wzrost i spadek w mieście Szczecinie, co wskazuje na fakt, iż rynek pracy jest w dużej mierze wspólny – jednakże należy pamiętać, iż w Szczecinie stopa bezrobocia jest dużo niższa (7,2% w październiku 2009).

Powiat policki pod względem stopy bezrobocia zareagował dość mocno na globalny kryzys gospodarczy lat 2008-2009, jest bowiem jednym z trzech powiatów, w których nastąpił **największy wzrost stopy bezrobocia w tych latach**. Natomiast w okresie największego boomu gospodarczego, w latach 2006-2007, bezrobocie spadało w powiecie polickim stosunkowo wolno w porównaniu do innych powiatów. Wynika to m.in. z faktu istnienia dużej grupy osób bezrobotnych, którzy nie są zainteresowani podjęciem pracy i występują duże trudności z ich aktywizacją.

² Stopa bezrobocia - wyrażony w procentach stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo (osoby aktywne zawodowo to bezrobotni + pracujący).

Rys. 7. Stopa bezrobocia w powiatach województwa zachodniopomorskiego w październiku 2009 - źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Szczecinie

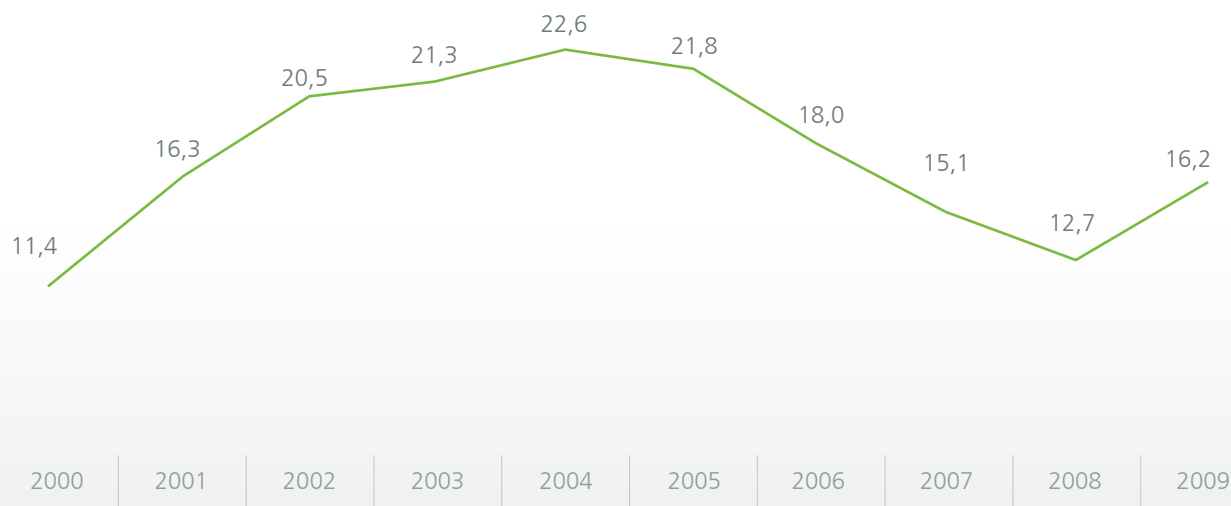

Poziom bezrobocie w gminach mierzony jest **wskaźnikiem bezrobocia**³. Wg danych z października 2009 r., **najwyższy wskaźnik bezrobocia wystąpił w gminie Nowe Warpno (11,0%)**, następne były gminy Kołbaskowo (9,6%) i Police (8,6%), zaś **najniższy wskaźnik odnotowała gmina Dobra (5,6%)**. Przyczyną wysokiego wskaźnika bezrobocia w gminie Nowe Warpno jest m.in. fakt, iż przez lata duża część mieszkańców pracowała w zakładach przemysłowych w Policach – część tych zakładów prowadziła w latach 2000-2009 restrukturyzację i redukcję zatrudnienia.

Wskaźnik bezrobocia w latach 2004-2008 spadał najszybciej w gminach Police, Dobra i Kołbaskowo (w tej ostatniej – najszybciej). Jednakże w 2009 r. (w okresie styczeń-wrzesień) **w gminie Nowe Warpno wskaźnik bezrobocia spadał**, wzrastało natomiast bezrobocie w pozostałych gminach, zwłaszcza w Kołbaskowie i w Policach.

3 Wskaźnik bezrobocia – wyrażony w procentach udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Rys. 8. Stopa bezrobocia w powiecie polickim w latach 2000-2009 w % (źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Szczecinie)

Stopa bezrobocia w okresie 2000 - 2008 została podana na koniec grudnia, natomiast w 2009 r. stopę bezrobocia obliczono na koniec października.

Najważniejsze wnioski:

1. Bezrobocie wśród mężczyzn rośnie w 2009 r. szybciej niż wśród kobiet.
2. Liczba bezrobotnych spada wolniej na wsi niż w mieście.
3. Największy odsetek bezrobotnych do 25 roku życia występuje w gminie Police, a powyżej 55 roku życia – w gminie Nowe Warpno.
4. Najwięcej bezrobotnych ma wykształcenie gimnazjalne lub podstawowe, jednak najszybciej rośnie bezrobocie wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym.
5. W ostatnich latach w powiecie nastąpił istotny spadek liczby osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy, jednak nadal liczba ta utrzymuje się na wysokim poziomie.

W grupie osób bezrobotnych, podobnie jak w innych powiatach, pośród bezrobotnych jest nieco więcej kobiet niż mężczyzn (55,1% kobiet w październiku 2009). W 2009 r. **bezrobocie wśród mężczyzn rośnie dużo szybciej niż wśród kobiet**; wynika to z faktu, że szczególnie dotknięte kryzysem gospodarczym zostały firmy prywatne, zwłaszcza z sektora przemysłowego (w tym np. przemysł okrętowy) - zwolnienia związane z kryzysem dotknęły w dużej mierze zawodowców, które tradycyjnie wykonywali mężczyźni. Potwierdza to fakt, iż w okresie od stycznia do października 2009 r. w powiecie polickim 815 kobiet i jedynie 593 mężczyzn podjęło pracę. Najwięcej rejestracji osób bezrobotnych ma miejsce w styczniu i w październiku, jednak nie jest to na tyle duża różnica w porównaniu do innych miesięcy, by można było mówić o bezrobociu sezonowym. W powiecie polickim **większość bezrobotnych to osoby zamieszkałe w miastach**, co odróżnia ten powiat od większości pozostałej części województwa: specyfiką powiatu polickiego na tle województwa jest brak obszarów popegeerowskich. Jednakże bezrobocie na obszarach wiejskich, także w przypadku powiatu polickiego, mniej poddaje się zmianom niż w miastach – liczba bezrobotnych na wsi w latach 2003-2008 spadała wolniej niż w mieście. Szczególne problemy w tej grupie wynikają m.in. z mniejszej mobilności, mniejszych kwalifikacji – a zatem w przyszłości będzie to grupa szczególnie potrzebująca wsparcia.

Tabela 3. Odsetek bezrobotnych z powiatu polickiego zamieszkałych na wsi 2003-2008
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Liczba osób bezrobotnych	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Zmiana 2003 - 2008
Ogółem	5 321	5 280	4 980	4 072	3 262	2 963	-44,3%
Na wsi	1 955	1 989	1 967	1 607	1 318	1 218	-37,7%
Odsetek	36,7%	37,7%	39,5%	39,5%	40,4%	41,1%	11,9%

W październiku 2009 r. największą grupą wiekową bezrobotnych w powiecie polickim była grupa osób **między 25 a 34 rokiem życia (32,3%** ogółu bezrobotnych), a najmniej było zarejestrowanych bezrobotnych w wieku 55-64 lat. Największy odsetek bezrobotnych kobiet mieści grupa wiekowa 25-34 (**60%** kobiet), zaś najmniejszy – grupa wiekowa 55-64 (**33%**) - wiele kobiet w tej grupie wiekowej pobiera świadczenia emerytalne lub przedemerytalne. Stosunkowo największy **odsetek bezrobotnych do 25 roku życia występuje w gminie Police, zaś odsetek bezrobotnych powyżej 55 roku życia stosunkowo największy jest w gminie Nowe Warpno**. Liczba osób bezrobotnych w wieku 18-25 lat między 2004 r. a 2008 r. spadała (jednak w tej grupie nastąpił najszybszy wzrost w 2009), natomiast wzrasta liczba bezrobotnych w wieku 25-34 lat (powrót z migracji zarobkowych) i **55-64** lat (stabilny wzrost z roku na rok – ta grupa może w przyszłości stanowić jedną z najbardziej potrzebujących wsparcia).

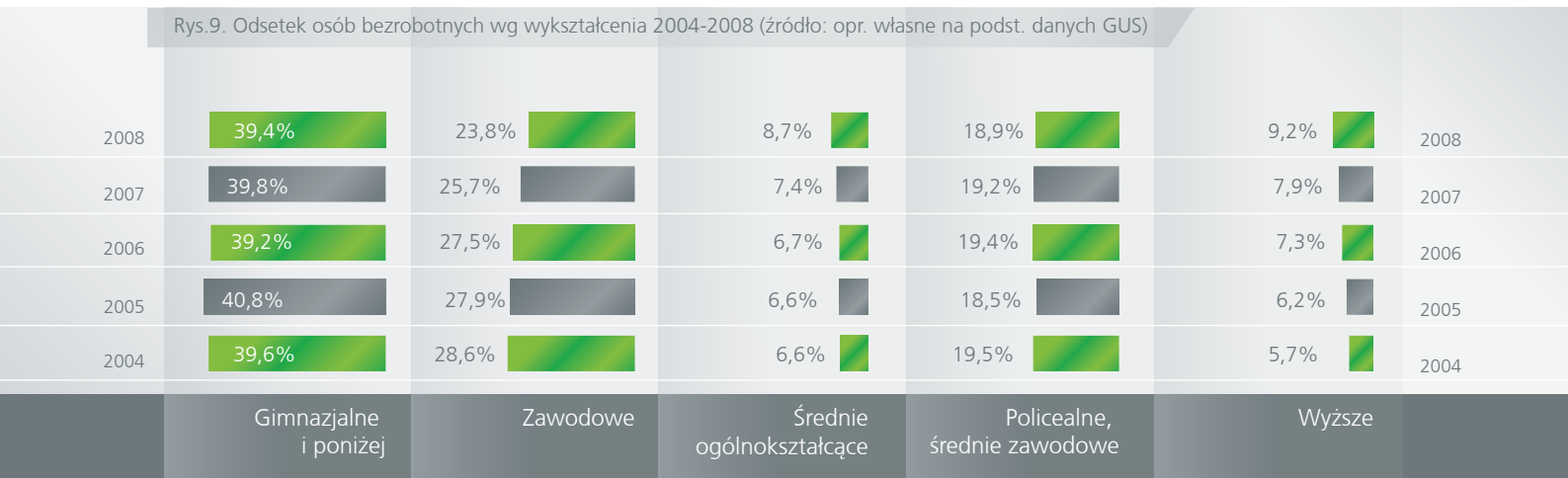
W październiku 2009 r. największą grupą bezrobotnych pod względem wykształcenia były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (niemal **38%**), zaś najmniejszą – osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (**9,3%**). Najwięcej kobiet jest w grupie bezrobotnych z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym, a mężczyzn - z wykształceniem zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej.

Stosunkowo najwyższym poziomem wykształcenia charakteryzują się bezrobotni w gminie Dobra, zaś na drugim biegunie znajduje się gmina Nowe Warpno z najwyższym odsetkiem bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub podstawowym (**53,3%**). W gminie Nowe Warpno jedynie niewiele ponad **25%** stanowią osoby bezrobotne z wykształceniem średnim ogólnokształcącym lub wyższym. W gminie Police z kolei mamy do czynienia z największym odsetkiem osób bezrobotnych z wykształceniem zawodowym (**26,2%**).

Bezrobocie w latach 2004-2008 najszybciej spadało w grupie osób z wykształceniem zawodowym (z **1512** osób w roku 2004 do **705** osób w roku 2008). Jest to bowiem grupa, która najszybciej reaguje na ożywienie gospodarcze, także przedstawiciele osób posiadających „fach w ręku” mogli stosunkowo najszybciej liczyć na pracę za granicą. **Najszybciej w latach 2004-2008** **rosł odsetek osób bezrobotnych w grupach osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz wyższym** – zwłaszcza w tej drugiej grupie.

Dane z ostatnich 12 miesięcy wskazują, iż **w 2009 r. nastąpił istotny wzrost liczby osób bezrobotnych w grupie z wykształceniem zasadniczym zawodowym**. Szybko rosła także w 2009 r. liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (wyjawszy spadek między marcem a kwietniem 2009, którego prawdopodobną przyczyną jest rozpoczęcie robót budowlanych, z którymi wiąże się wiele prostych prac, które mogą wykonywać osoby z tej grupy). W pozostałych grupach także odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych – najwolniej wzrastała ta liczba w grupie osób z wykształceniem wyższym

Rys.9. Odsetek osób bezrobotnych wg wykształcenia 2004-2008 (źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

i średnim ogólnokształcącym. Pod względem czasu pozostawania bez pracy największa była grupa osób bezrobotnych od 6 do 12 miesięcy (**20,9%**) oraz osoby pozostające bez pracy powyżej **24** miesięcy (**675** osób – **18,5%** ogółu). Co prawda w latach 2003-2009 liczba osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy zdecydowanie spadła, jednak problem długotrwale bezrobotnych pozostaje nadal jednym z najważniejszych problemów powiatu polickiego. Przeprowadzone w ramach badania spotkania

z przedsiębiorcami i samorządami wskazują, iż w powiecie polickim występuje dość duża grupa osób bezrobotnych, które nie są zainteresowane podjęciem pracy (są to zwłaszcza mężczyźni o niskim poziomie wykształcenia, zwłaszcza na terenach wiejskich). W oficjalnych badaniach zdecydowana większość bezrobotnych deklaruje zainteresowanie pracą (co jest zrozumiałe, gdyż badania prowadzone były na zlecenie Urzędu Pracy), jednakże realia są inne; wskazują na to choćby zdiagnozowane w ramach tego samego badania wysokie wymagania płacowe, od których bezrobotni uzależniają podjęcie pracy. W 2009 r. odnotowano bardzo istotny wzrost odsetka osób pozostających bez pracy przez okres od 3 a 6 miesięcy. Osoby te to pierwsze ofiary kryzysu gospodarczego. Pod względem dotychczasowego stażu pracy, największą grupą bezrobotnych wg stażu pracy były **osoby bez jakiegokolwiek stażu**. W latach 2008-2009 wzrosła zarówno liczba osób bezrobotnych rejestrujących się po raz pierwszy, jak i po raz kolejny.

Do najliczniejszych grup zawodowych osób bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2008 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Policach należały grupy takie jak:

Lp.	Grupa	Osób	w tym powyżej 12 miesięcy
1.	sprzedawca	375	178
3.	ekonomista	92	25
4.	sprzątaczką	75	33
5.	robotnik gospodarczy	69	29
6.	krawiec	58	19
7.	ślusarz	58	22

W końcu okresu sprawozdawczego zarejestrowanych było 366 osób bezrobotnych bez zawodu.

Najważniejszy wniosek:

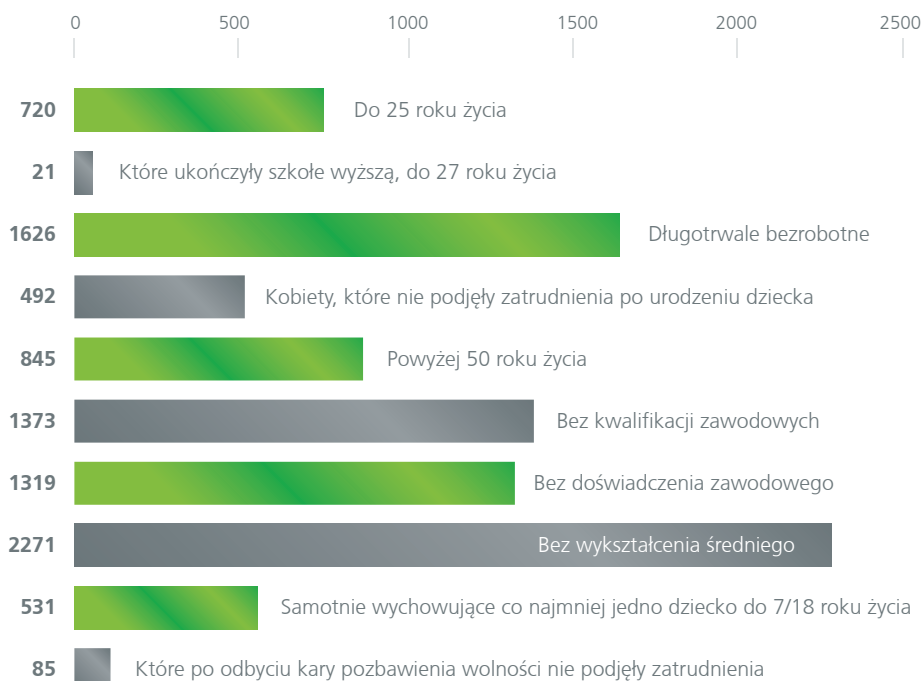
Istotnym problemem powiatu jest duża liczba bezrobotnych z bardzo niskim wykształceniem (poniżej średniego) i bez kwalifikacji, jak również osób bez doświadczenia zawodowego.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.) definiuje grupy „w szczególnej sytuacji na rynku pracy” – czyli potrzebujące szczególnego wsparcia. Wśród nich, w październiku 2009 r. w powiecie polickim zarejestrowanych było m.in. **2271 bezrobotnych bez wykształcenia średniego, 1626 długotrwale bezrobotnych, 1373 bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych i 1319 bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego** (wiele osób należy do wszystkich tych czterech grup jednocześnie, a więc nie posiadają wykształcenia średniego, kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego, oraz nie mają pracy dłużej niż 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat). Wynika z tego, że jednym z największych problemów powiatu jest liczna grupa osób z bardzo niskim wykształceniem i bez kwalifikacji. Niektóre grupy były mocniej reprezentowane w poszczególnych gminach, i tak gmina Police charakteryzuje się największym w powiecie **udziałem osób do 25 roku życia** w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w gminie, w gminie Dobra mamy do czynienia z dość wysokim odsetkiem osób **bez doświadczenia zawodowego** w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, w gminie Kołbaskowo stosunkowo największy spośród gmin jest udział **kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka** w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, a do grup, których udział jest większy wśród bezrobotnych w gminie Nowe Warpno, niż w innych gminach, należą: **osoby długotrwale bezrobotne, osoby po 50 roku życia, osoby bez kwalifikacji zawodowych i bez wykształcenia średniego**.

Grupą niezbyt liczną, ale wymagającą szczególnej pomocy, są osoby bezrobotne niepełnosprawne. Na koniec 2008 r. **zarejestrowanych było w powiecie łącznie 71 bezrobotnych osób niepełnosprawnych**, w tym 40 kobiet. W tej grupie odnotowano **wysoki wzrost** – od 43 osób w roku 2005 do 71 osób w roku 2008 (wzrost o **42,1%**). Najwięcej **niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych jest w gminie Police (55 osób)**, a najmniej w gminie Kołbaskowo (4 osoby).

W 2009 r. wzrosła istotnie liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia (ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy) i w grupie wiekowej powyżej 50 roku życia (jest to grupa szczególnie trudna do aktywizacji).

Rys. 10. Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy - październik 2009 (źródło: opr. własne na podst. danych PUP).

Praca, ryzyko i kapitał:
informacje na temat
pracujących
i przedsiębiorców
w powiecie.

Kompendium najważniejszych wniosków

Wniosek:

Liczba osób pracujących w powiecie polickim rośnie, lecz nie tak szybko jak w innych powiatach.

Powiat policki w skali woj. zachodniopomorskiego zajmuje drugie miejsce pod względem wzrostu liczby podmiotów gospodarczych. Zdecydowanie najwięcej powstaje mikroprzedsiębiorstw zatrudniających od 0 do 9 pracowników.

Powiat policki jest powiatem o najwyższej średniej pensji w województwie zachodniopomorskim. Średnia pensja w powiecie systematycznie rośnie.

W 2009 roku zanotowano duży spadek liczby pozyskiwanych przez Urząd Pracy ofert pracy.

Powstała duża liczba przedsiębiorstw związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną; zlikwidowano najwięcej podmiotów w branży rybackiej.

Przyczyna:

Wielu mieszkańców powiatu polickiego pracuje poza powiatem – duża część zatrudniona jest w Szczecinie, dlatego mimo spadku bezrobocia liczba pracujących w powiecie rośnie stosunkowo wolno.

Główną przyczyną jest osiedlanie się w gminie Dobra i Kołbaskowo osób samozatrudnionych. Są to przede wszystkim mieszkańcy Szczecina kupujący mieszkania i domy na terenie tych gmin, a pracę dalej wykonujący na terenie Szczecina (np. lekarze).

Jedną z przyczyn wzrostu pensji jest osiedlanie się na terenie powiatu wysokowkwalifikowanych pracowników wcześniej mieszkających na terenie Szczecina. Inną przyczyną są bardzo wysokie wynagrodzenia w Zakładach Chemicznych Police i u kooperantów Zakładów.

Główną przyczyną jest spowodowane kryzysem spowolnienie rozwoju podmiotów gospodarczych na terenie powiatu, problem przemysłu okołostocznego i chemicznego.

Duża liczba podmiotów działających w branży ochrony zdrowia powstała w gminie Dobra ze względu na migrację lekarzy ze Szczecina, zaś branża rybacka jest ograniczana.

Najważniejszy wniosek:

Liczba osób pracujących w powiecie polickim rośnie, lecz nie tak szybko jak w innych powiatach – przyczyną jest duża liczba osób pracujących poza lokalnym rynkiem.

W roku 2008 w powiecie polickim pracowały łącznie **12 623** osoby. W latach 2004-2008, **liczba osób pracujących w powiecie polickim była z roku na rok coraz wyższa** – rosła ona jednak powoli w porównaniu do innych powiatów. Podczas gdy **liczba osób pracujących wzrosła o 528 osób**, w tym samym czasie **liczba bezrobotnych spadła aż o 2317 osób** - można wnioskować z tego, iż zdecydowana większość osób odchodzących z bezrobocia podjęła pracę poza powiatem polickim (migracja zagraniczna oraz praca w pobliskim Szczecinie). W gminach Kołbaskowo i Police liczba osób pracujących rosła z roku na rok w latach 2004-2008. **Najszybszy wzrost miał miejsce w gminie Police**. W gminie Nowe Warpno liczba osób pracujących utrzymywała się na mniej więcej podobnym poziomie, zaś w gminie Dobra po intensywnym wzroście w latach 2004-2007 nastąpił silny spadek w 2008 r. (związany z likwidacją lub przeniesieniem kilku dużych zakładów, np. Oticon).

W latach 2004-2008 coraz mniej osób było zatrudnionych w sektorze rolniczym, wzrastała natomiast liczba osób zatrudnionych w tzw. usługach nierynkowych (m.in. administracja publiczna, edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna). W przemyśle, po istotnym wzroście w latach 2004-2008, nastąpił spadek.

Zdecydowana większość mieszkańców gmin Dobrej, Kołbaskowa i Nowego Warpna pracuje poza gminą. Jedynie w gminie Police lokalne firmy zatrudniają większość mieszkańców gminy.

Rys. 11. Pracujący w powiecie wg sektorów w latach 2004-2008 (źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

2008	543	7 261	2 433	2 386	2008
2007	584	8 161	2 561	2 376	2007
2006	589	7 427	2 297	2 250	2006
2005	618	7 117	2 487	2 186	2005
2004	630	6 861	2 439	2 165	2004
	Sektor rolniczy	Sektor przemysłowy	Sektor usług rynkowych	Sektor usług nierynkowych	

Najważniejszy wniosek:

Powiat policki jest powiatem o najwyższej średniej pensji w województwie zachodniopomorskim. Średnia pensja w powiecie systematycznie rośnie.

Tabela 4. Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2008 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Lp.	Powiat	Przeciętne wynagrodzenie brutto w PLN w 2008 r.
1	Policki	3 463,13
2	M.Szczecin	3 290,7
3	Gryfiński	3 199,7
4	M.Świnoujście	2 936,8
5	M.Koszalin	2 774,0
6	Goleniowski	2 690,2
7	Kołobrzeski	2 648,4
8	Szczecinecki	2 628,5
9	Stargardzki	2 565,9
10	Wałecki	2 538,4
11	Białogardzki	2 520,1
12	Koszaliński	2 503,4
13	Myśliborski	2 453,2
14	Choszczeński	2 448,0
15	Gryficki	2 422,4
16	Drawski	2 416,3
17	Kamieński	2 409,5
18	Sławieński	2 401,0
19	Pyrzycki	2 377,4
20	Łobeski	2 358,3
21	Świdwiński	2 263,0

Powiat policki jest powiatem o najwyższej średniej pensji w województwie zachodniopomorskim. Przyczyną tego stanu rzeczy są zarówno migracje zamożnych mieszkańców Szczecina, jak i dobrze funkcjonujący w latach 2005-2008 przemysł.

W 2008 r. przeciętne wynagrodzenie brutto wynosiło tu **3 463,13 zł**, co stanowiło 109,6% średniej krajowej. Poza powiatem polickim do jednostek terytorialnych charakteryzujących się najwyższymi wynagrodzeniami należały w 2008 r. miasto Szczecin, powiat gryfiński, miasto Świnoujście oraz miasto Koszalin, zaś do jednostek, w których wynagrodzenia były najniższe należały powiaty świdwiński, pyrzycki, łobeski, kamieński i sławieński.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie polickim rosło z roku na rok w latach 2004-2008 od **2 652,86 zł** w roku 2004 do **3 463,13 zł** w roku 2008. Największy wzrost przeciętnego wynagrodzenia wystąpił w latach 2007-2008 i wynosił **428,14 zł**.

Rys.12. Zmiana średniego wynagrodzenia w powiecie polickim w latach 2004-2008 (źródło: opr. własne na podst. danych GUS)

Najważniejszy wniosek:

Powiat policki w skali woj. zachodniopomorskiego zajmuje drugie miejsce pod względem wzrostu liczby podmiotów gospodarczych. Zdecydowanie najwięcej powstaje mikroprzedsiębiorstw zatrudniających od 0 do 9 pracowników.

Liczba firm i instytucji w powiecie polickim rośnie z roku na rok (8282 podmioty gospodarcze w 2008 r.). Szybki wzrost liczby podmiotów gospodarczych (największy w 2006 r.) wyróżnia także powiat policki na tle innych powiatów w województwie zachodniopomorskim (drugie miejsce w województwie, tuż za powiatem pyrzyckim). Powiat policki można zatem nazwać miejscem szybkiego rozwoju przedsiębiorczości. Zdecydowanie najwięcej jest przedsiębiorstw i instytucji zatrudniające **od 0 do 9** pracowników (podobnie jak w pozostałych powiatach). Liczba mikroprzedsiębiorstw najszybciej rosła w ostatnich latach, natomiast zmalała liczba przedsiębiorstw dużych (powyżej 250 zatrudnionych).

Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie polickim w latach 2004 i 2008
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Lp.	Powiat	Liczba podmiotów gospodarczych w 2004	Liczba podmiotów gospodarczych w 2008	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w okresie 2004-2008
1	Pyrzycki	3 024	3 735	23,5%
2	Policki	6 946	8 282	19,2%
3	Choszczeński	3 373	3 853	14,2%
4	Łobeski	2 806	3 159	12,6%
5	Goleniowski	7 373	8 234	11,7%
6	Myśliborski	5 678	6 256	10,2%
7	Koszaliński	6 201	6 827	10,1%
8	Stargardzki	10 737	11 769	9,6%
9	Białogardzki	4 494	4 913	9,3%
10	Sławieński	5 555	6 072	9,3%
11	Gryfiński	7 454	8 050	8,0%
12	Gryficki	7 059	7 604	7,7%
13	Kamieński	6 416	6 907	7,7%
14	Szczecinecki	7 607	8 162	7,3%
15	Świdwiński	4 118	4 393	6,7%
16	Drawski	5 636	5 945	5,5%
17	Kołobrzeski	13 007	13 675	5,1%
18	M.Świnoujście	6 643	6 913	4,1%
19	M.Szczecin	63 641	64 098	0,7%
20	M.Koszalin	18 358	18 455	0,5%
21	Wałecki	5 830	5 822	-0,1%

Wiodącymi branżami w powiecie pod względem największej liczby podmiotów są **handel i naprawy**, a następnie **obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej** (w tej sekcji mieszczą się m.in. biura rachunkowe, informatyka, badania i rozwój oraz usługi prawnicze), **budownictwo** oraz **przetwórstwo przemysłowe**.

W latach 2004-2008 najszybciej rosła liczba firm zajmujących się **obsługą nieruchomości, wynajmem i usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej**, a także firm **przemysłowych** oraz związanych z **ochroną zdrowia i opieką społeczną** (powstało ponad 100 takich podmiotów w samej gminie Dobra). Spada natomiast liczba firm w sekcji **rybactwa**, a wolno rośnie – w obszarze **rolnictwa** oraz **hotelu i restauracji**.

W gminach Dobra, Police i Kołbaskowo branżami o największej liczbie firm są handel i naprawy oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, natomiast specyfiką gminy Dobra jest szybki wzrost liczby podmiotów w ochronie zdrowia i opiece społecznej. W gminie Nowe Warpno sytuacja odbiega od głównych trendów powiatu - branżą skupiającą najwięcej podmiotów jest **budownictwo**, w tej branży też powstało najwięcej firm w latach 2004-2008. W gminie Police zdecydowanie największa liczba podmiotów występuje w branży związanej z handlem i naprawami, a jednocześnie w tej sekcji nastąpił największy spadek liczby podmiotów.

Gmina Nowe Warpno jest w większym stopniu niż pozostałe gminy obszarem rolniczym, rybackim i turystycznym, a gmina Kołbaskowo charakteryzuje się największym w powiecie udziałem podmiotów handlowych i podmiotów pośrednictwa finansowego. W gminie Police występuje stosunkowo największy odsetek firm przemysłowych, zaś stosunkowo najmniejszy – podmiotów rolniczych.

4.5. Dochody przedsiębiorców – dane Izby Skarbowej

Dane dotyczące dochodów przedsiębiorców są dostępne do roku 2006. W latach 2000-2006 w gminach Dobra, Kołbaskowo, Police **stałe wzrastały dochody przedsiębiorców**. Lata 2004-2006 były okresem intensywnego rozwoju gospodarczego, i w tym czasie we wszystkich gminach nastąpił wzrost dochodów. Najszybciej wzrost ten następował w gminie Kołbaskowo (przyczyną jest tu rozwój współpracy zagranicznej i handlu przygranicznego oraz nowe inwestycje na terenach przygranicznych), natomiast stosunkowo najwolniej – w gminie Nowe Warpno (tam też w latach 2000-2003 odnotowano największy spadek, związany w dużej mierze z procesami restrukturyzacyjnymi w branżach takich, jak rolnictwo i rybactwo).

Tabela 6. Wzrost dochodów przedsiębiorców w poszczególnych gminach i w powiecie
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Skarbowej)

Rok/ gmina	Przeciętne dochody miesięczne na 1 przedsiębiorcę w gminie Dobra	Przeciętne dochody miesięczne na 1 przedsiębiorcę w gminie Kołbaskowo	Przeciętne dochody miesięczne na 1 przedsiębiorcę w gminie Nowe Warpno	Przeciętne dochody miesięczne na 1 przedsiębiorcę w gminie Police	Przeciętne dochody miesięczne na 1 przedsiębiorcę w powiecie polickim ogółem
2000	4316 zł	3328 zł	2227 zł	2328 zł	3050 zł
2001	3869 zł	4789 zł	2084 zł	2333 zł	3269 zł
2002	3925 zł	3603 zł	1685 zł	2319 zł	2883 zł
2003	4249 zł	3609 zł	1321 zł	2499 zł	2920 zł
2004	5271 zł	4605 zł	1793 zł	3043 zł	3678 zł
2005	5664 zł	5015 zł	1934 zł	3627 zł	4060 zł
2006	6209 zł	6219 zł	3193 zł	4224 zł	4961 zł

Najważniejszy wniosek:

W 2009 roku zanotowano duży spadek pozyskiwanych przez Urząd Pracy ofert pracy. Do października pozyskano jedynie 1071 ofert co w zestawieniu z 2008 rokiem 2282 mówi o skali zmniejszenia się podaży ofert pracy.

W 2008 r. Powiatowy Urząd Pracy w Policach pozyskał 2282 oferty pracy, w tym najwięcej w zawodach:

Lp.	Grupa	Oferty
1.	spawacz	153
2.	pracownik biurowy	137
3.	sprzedawca	126
4.	sprzątaczką	107
5.	malarz konstrukcji i wyrobów metalowych	101
6.	robotnik gospodarczy	93

W latach 2002 – 2008 nastąpił w powiecie polickim **wielokrotny wzrost liczby pozyskanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Policach ofert pracy**. Najwięcej ofert pracy Urząd pozyskał w 2007r. (**2520**). W 2008 r. odnotowano niewielki spadek (rys. 13).

Szczególnie niepokojąca sytuacja ma natomiast miejsce w 2009 r. Od stycznia do października 2009 r. pozyskano jedynie **1071** ofert. Jeżeli podobna tendencja utrzyma się także w listopadzie i w grudniu, będzie to oznaczało końcowy wynik na poziomie mniej więcej 1300 ofert, czyli sytuacja powróci do stanu z lat 2004-2006.

Rys.13. Oferty pracy w powiecie polickim w latach 2002-2008
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Policach)

Do najważniejszych zawodów deficytowych (czyli takich, w których liczba ofert pracy jest większa niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych) w 2008 r. należały:

1.	Operator maszyn do obróbki skrawaniem
2.	Opiekunka środowiskowa
3.	Telemarketer
4.	Pozostali monterzy systemów rurociągowych
5.	Specjalista do spraw kadr
6.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle
7.	Spawacz ręczny gazowy
8.	Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych

Zawodami o największej nadwyżce (czyli takimi, w których występuje więcej zarejestrowanych osób bezrobotnych niż ofert pracy) były natomiast:

1.	Asystent ekonomiczny
2.	Technik organizacji produkcji
3.	Socjolog
4.	Politolog
5.	Pozostali elektromonterzy
6.	Salowa
7.	Organizator usług hotelarskich
8.	Malarz-tapeciarz
9.	Żołnierz zasadniczej służby wojskowej

Informacja podana w niniejszym raporcie dotyczy ofert pracy pozyskiwanych przez publiczne służby zatrudnienia. Należy jednak zwrócić uwagę, iż wiele zakładów pracy dystrybuuje oferty pracy poza tym systemem, dlatego też duża część ofert nie jest wykazana w oficjalnych statystykach.

Kogo dotyka kryzys?

Pogłębiony obraz
osób bezrobotnych.

Kompendium najważniejszych wniosków

Wniosek:

Przyczyna:

Bezrobotni są skłonni podjąć pracę za pensję dużo wyższą, niż otrzymywali w poprzednim miejscu pracy.

Roszczeniowe podejście bezrobotnych do wynagrodzeń stanowić może barierę utrudniającą znalezienie zatrudnienia.

Rodzina co czwartego bezrobotnego z powiatu polickiego korzysta ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej.

Podjęcie działań skierowanych do tej grupy (np. przy współpracy Powiatowego Urzędu Pracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej) pozwoli na zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem i izolacją społeczną.

Bezrobotni z powiatu polickiego, zwłaszcza młodzi, nie są w większości zainteresowani działalnością społeczną.

Brak świadomości korzyści płynących z działalności społecznej np. poprzez wolontariat w NGO. Brak aktywności społecznej przy jednoczesnych trudnościach na rynku pracy może prowadzić do wykluczenia społecznego i trudności w powrocie do aktywności na rynku pracy.

Znajomość języków wśród bezrobotnych jest bardzo słaba; osoby z gmin przygranicznych najczęściej nie znają języka niemieckiego.

Brak znajomości języków obcych ogranicza mobilność na rynku pracy. Istnieje potrzeba intensywniejszych działań związanych z rynkiem pracy na pograniczu polsko-niemieckim.

Usługi Powiatowego Urzędu Pracy w Policach są najlepiej znane i oceniane w gminie Police, a stosunkowo gorzej – w pozostałych gminach.

Bezrobotni z terenów gmin ościennych rzadziej korzystają z usług Powiatowego Urzędu Pracy w Policach ze względu na trudniejszy dostęp do nich – stąd niższe oceny.

Za najskuteczniejsze działania Urzędu Pracy bezrobotni uważają szkolenia i staże zawodowe, a za najmniej skuteczne – prace interwencyjne i prace społecznie użyteczne.

Bezrobotni są bardziej zainteresowani tymi formami, które dają realne korzyści w formie podwyższenia kwalifikacji i nie dostrzegają wartości związanych z utrzymywaniem aktywności na rynku pracy.

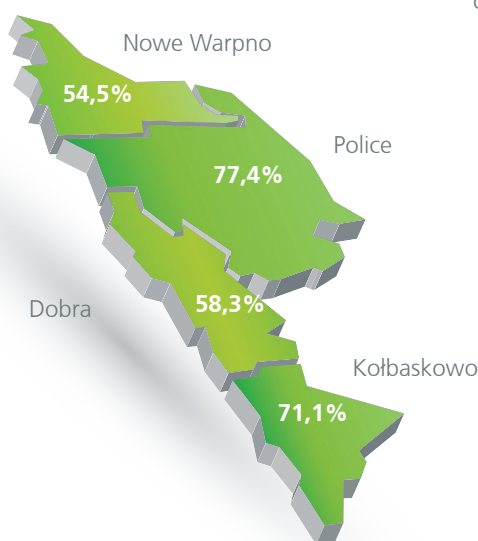
Najważniejsze wnioski:

1. Statystyczny bezrobotny z powiatu polickiego mieszka w gospodarstwie domowym z niewielką liczbą osób (najczęściej łącznie do czterech)
2. Spośród badanych osób z wykształceniem wyższym, najbardziej zagrożona bezrobociem jest grupa z wykształceniem magisterskim (dużo mniej – z inżynierskim i licencjackim).
3. Najmniej bezrobotnych z dostępem do internetu mieszka w gminie Nowe Warpno.
4. Bezrobotni z powiatu polickiego, zwłaszcza młodzi, nie są zainteresowani działalnością społeczną.

Zbadaliśmy **248** osób bezrobotnych, zachowując odpowiednie proporcje dla płci i gmin. Wśród badanych bezrobotnych największą grupę stanowiły osoby **z wykształceniem podstawowym** lub **zasadniczym zawodowym**, zaś najmniejszą – osoby z wykształceniem wyższym. Grupa osób z wykształceniem wyższym została podzielona na trzy podgrupy: wyższe licencjackie, wyższe inżynierskie i wyższe magisterskie. **Najmniej osób bezrobotnych posiada wykształcenie wyższe inżynierskie.** Spośród osób z wykształceniem wyższym grupą najbardziej zagrożoną bezrobociem są osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (co dziesiąty badany legitymował się takim wykształceniem). Bezrobotne kobiety mają częściej wykształcenie ogólne, bez konkretnego zawodu. Biorąc pod uwagę ogólne wykształcenie i młody wiek - takim osobom stosunkowo trudno będzie znaleźć pracę. W przypadku badanych bezrobotnych mężczyzn powiatu polickiego dominuje wykształcenie zasadnicze zawodowe. W grupach osób z wykształceniem wyższym inżynierskim oraz licencjackim występowała także przewaga mężczyzn.

Istnieje związek pomiędzy wykształceniem osoby bezrobotnej a wykształceniem jej rodziców: **im wyższe wykształcenie rodziców, tym wyższe wykształcenie badanej osoby.** Rodzice badanych bezrobotnych najczęściej nie mają wykształcenia wyższego niż średnie. Interesujący jest fakt, że znaczna część bezrobotnych z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym czy zasadniczym zawodowym nie zna poziomu wykształcenia swoich rodziców. Ponad **58%** badanych bezrobotnych mieszka na terenie powiatu polickiego od urodzenia.

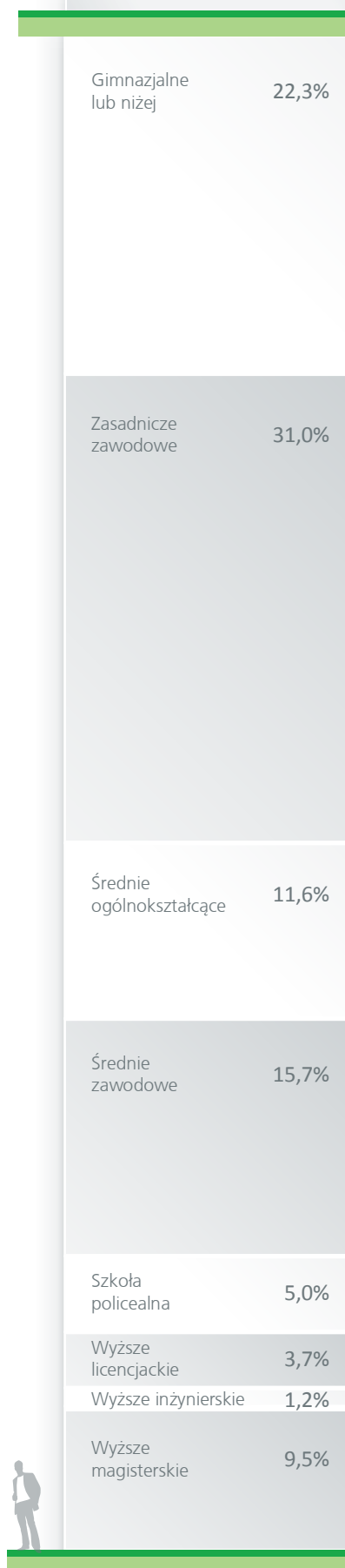
Wbrew popularnym poglądom, jakoby na rynku pracy gorzej radziły sobie osoby z dużych, wielodzietnych rodzin lub rodzin wielopokoleniowych, trzy czwarte bezrobotnych z powiatu polickiego gospodarstwach domowych bezrobotnych powiatu polickiego żyje w gospodarstwach domowych, w których liczba osób nie przekracza czterech. Najliczniejsze gospodarstwa rodzin bezrobotnych są w gminie Nowe Warpno, a najmniej liczne gospodarstwa - w gminie Police.

Połowa badanych bezrobotnych ocenia sytuację materialną swoich rodzin jako przeciętną. Więcej badanych ocenia tę sytuację jako dobrą, niż jako złą. Stosunkowo najgorzej tę sytuację oceniają bezrobotni mieszkańcy gminy Dobra. Ta ocena jest jednak bardzo subiektywna - wśród badanych, którzy oceniają swoją sytuację jako „przeciętną” znajdują się zarówno osoby, w których rodzinach miesięcznie na osobę przypada 142,50 zł, jak i takie, u których w rodzinie miesięcznie przypada 2500 zł na osobę.

Rys. 15. Odsetek badanych bezrobotnych z dostępem do internetu wg gmin (źródło: badanie ankietowe)

Rys. 14. Badani bezrobotni wg wykształcenia (źródło: badanie ankietowe)

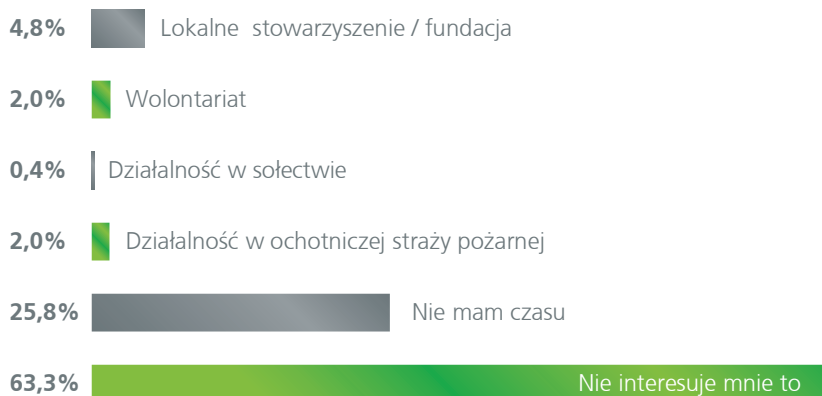

Zdecydowana większość bezrobotnych posiada telefon komórkowy, natomiast stacjonarny – mniej niż połowa. Ponad trzy czwarte posiada komputer. **Ponad 70% bezrobotnych powiatu polickiego ma możliwość korzystania z Internetu.** Częściej możliwość korzystania z Internetu deklarują osoby młodsze. Powyżej wieku 35 lat przeważają odpowiedzi o braku dostępu do Internetu. Największy problem z dostępem do Internetu mają bezrobotni gminy Nowe Warpno. Ponad **46%** bezrobotnych z tej gminy stwierdziło, że nie ma możliwości dostępu do Internetu. Wśród osób, które stwierdziły, że nie mają problemu z dostępem do Internetu najwięcej jest osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz średnim zawodowym. Wśród bezrobotnych, którzy stwierdzili, że nie mają dostępu do Internetu dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym.

Większość bezrobotnych powiatu polickiego nie jest aktywna społecznie – ponad połowa w ogóle nie jest zainteresowana taką aktywnością, a co czwarty nie ma czasu. Zaledwie około **5%** działa w stowarzyszeniu lub fundacji lokalnej, **2%** jest wolontariuszami, a **2%** działa w Ochotniczej Straży Pożarnej. Najwięcej osób niezainteresowanych działalnością społeczną zamieszkuje w gminie Nowe Warpno, zaś najwięcej osób, które nie mają czasu na tę działalność – w gminie Kołbaskowo. Większość wolontariuszy czy osób działających w lokalnych stowarzyszeniach czy fundacjach to kobiety. Ale także kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że nie mają czasu na działalność społeczną – związane jest to z obowiązkami rodzinnymi. Osoby młodsze (do 25 roku życia) częściej deklarują, że działalność społeczna ich nie interesuje. Powyżej 26 lat częściej pojawiają się odpowiedzi o braku czasu na działalność społeczną.

Chociaż liczba osób długotrwale bezrobotnych utrzymuje się wciąż na tym samym poziomie jednej trzeciej badanych osób, to w stosunku do 2006 roku zmniejszeniu uległa liczba osób określających swoją sytuację materialną jako bardzo złą.

Rys. 16. Działalność społeczna badanych bezrobotnych (źródło: badanie ankietowe)

Najważniejsze wnioski:

1. Zazwyczaj bezrobocie w powiecie polickim nie wiąże się z przerwaniem wieloletniego zatrudnienia w jednym zakładzie.
2. Większość bezrobotnych nigdy nie pracowała w wyuczonym zawodzie.

W powiecie polickim dużym problemem jest bezrobocie **wśród osób, które nie mają doświadczenia zawodowego**. Niekorzyść tę potęguje fakt, że podejmowana przez bezrobotnych praca ma często charakter krótkotrwały, dorywczy. Stosunkowo rzadko (**12%**) bezrobotni deklarują, że pracowali w ostatnim miejscu pracy 5 lub więcej lat. Świadczy to o tym, iż obecnie dużo mniejszy jest problem osób zwalnianych z zakładów pracy, w których pracowały wiele lat (był to istotny problem w czasie następującym po transformacji ustrojowej). Wielu badanych bezrobotnych to ofiary kryzysu gospodarczego. Bezrobotni, którzy mają niewielki staż pracy – do pół roku, to częściej mężczyźni niż kobiety. Najczęściej z wykształceniem średnim, ale również wyższym i niepełnym wyższym, częściej są to osoby młode.

Badani bezrobotni wydawali na dojazdy do pracy najczęściej od 57 do 84 złotych miesięcznie. Zdecydowanie najwięcej wydawali na dojazdy do pracy mieszkańcy gminy Kołbaskowo, najmniej - mieszkańcy gminy Police. Średnio te wydatki wynosiły 53,50 zł.

Ponad 60% bezrobotnych nie pracowało w swoim wyuczonym zawodzie. Zdecydowanie częściej w swoim zawodzie pracują mężczyźni niż kobiety. Wśród osób, które pracowały w wyuczonym zawodzie najwięcej jest osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a następnie średnim. Najwięcej bezrobotnych, którzy deklarują, iż nigdy nie pracowali w wyuczonym zawodzie, mieszka w gminach Dobra i Nowe Warpno. Zdecydowana większość bezrobotnych nigdy nie pracowała za granicą. Większe doświadczenie w pracy za granicą mają mężczyźni niż kobiety. Najczęściej pracę za granicą podejmowali bezrobotni z wykształceniem wyższym oraz zasadniczym zawodowym, najrzadziej z wykształceniem podstawowym. Największy odsetek osób bezrobotnych, które pracowały już za granicą, odnotowano w gminie Kołbaskowo, a najmniejszy – w gminie Nowe Warpno.

Przyczyną utraty pracy najczęściej było **zakończenie okresowej umowy o pracę** (16,1% wskazań) lub odejście na własną prośbę, rzadziej – redukcja zatrudnienia, likwidacja zakładu czy inne przyczyny. Do głównych powodów rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Policach należało poszukiwanie pracy, możliwość ubezpieczenia zdrowotnego, a także odbycia szkoleń i kursów. Bezrobotni powiatu polickiego twierdzą, że są zainteresowani pracą, 94% bezrobotnych wskazało taką odpowiedź. Tylko około 6% nie może podjąć pracy. Do powodów należą głównie sytuacja rodzinna i problemy zdrowotne. Najwięcej takich osób mieszka w gminie Nowe Warpno.

W 2009 roku było o 13% więcej osób bez przygotowania zawodowego niż w 2006 roku. Ale gdy spojrzymy na posiadane doświadczenie w pracy za granicą, to okazuje się, że doświadczenie takie ma prawie o 6% więcej bezrobotnych obecnie, niż trzy lata temu. Można stąd wyciągnąć wniosek, że zagraniczne zatrudnienie miało charakter krótkookresowy.

Najważniejsze wnioski:

1. Blisko połowa bezrobotnych z powiatu polickiego nie zna żadnych języków obcych.
2. Osoby z gmin przygranicznych bardzo często nie znają języka niemieckiego.
3. Ponad połowa bezrobotnych posiada prawo jazdy kategorii B.

Prawie **45% bezrobotnych mieszkańców Polic nie umie komunikować się w żadnym języku obcym**. Mniej więcej co piąty bezrobotny deklaruje umiejętność komunikacji w języku angielskim i w języku niemieckim. Istnieje związek pomiędzy wiekiem a znajomością języków obcych. Znajomość języka angielskiego deklaruje stosunkowo najwięcej bezrobotnych w wieku do 25 lat i następnie z wiekiem ten odsetek zdecydowanie maleje. Mniej bezrobotnych kobiet niż mężczyzn komunikuje się w językach obcych. Wśród kobiet niemal **50%** nie zna żadnego języka obcego. Wśród mężczyzn odsetek nieznających żadnego języka obcego wynosi ok. **40%**.

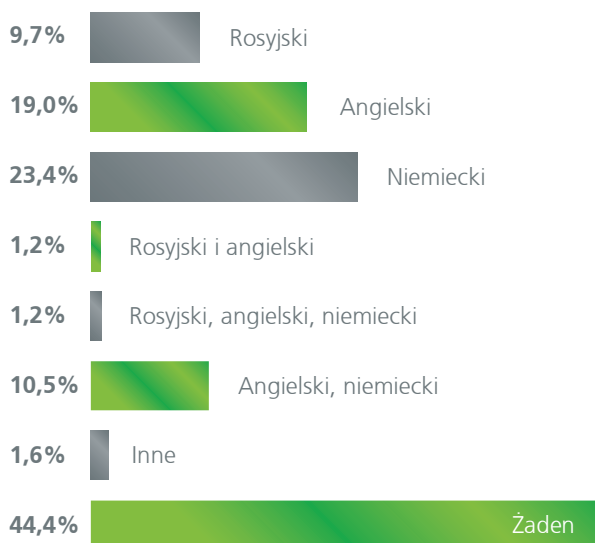
Wraz ze wzrostem wykształcenia znacznie zmniejsza się liczba osób, które nie znają żadnego języka obcego. **Brak znajomości języków obcych w znacznie większym odsetku deklarują osoby długotrwale bezrobotne.**

Ze stosunkowo najlepszą znajomością niemieckiego mamy do czynienia w gminie Dobra, natomiast najgorszą – paradoksalnie – w drugiej przygranicznej gminie, Kołbaskowie. Także w Dobrej stosunkowo najwięcej osób bezrobotnych zna język angielski. Najgorszą znajomość angielskiego odnotowano wśród bezrobotnych w gminie Nowe Warpno.

Ponad 50% bezrobotnych mieszkańców powiatu polickiego ma prawo jazdy kategorii B. Pozostałe kategorie są już reprezentowane w znacznie mniejszym odsetku i posiadają je jedynie mężczyźni. Ostatnie lata przyniosły znaczny wzrost posiadaczy samochodów osobowych, a także osób legitymujących się odpowiednimi uprawnieniami na jazdę samochodem. Widoczne jest to także wśród bezrobotnych. W porównaniu do 2006 roku (**33%** osób z prawem jazdy), w 2009 nastąpił **duży wzrost**.

Takie czynności jak przygotowanie CV, praca na komputerze czy prowadzenie samochodu raczej nie sprawiają badanym bezrobotnym większych trudności.

Rys. 17. Znajomość języków wśród badanych bezrobotnych
(źródło: badanie ankietowe)

Najważniejsze wnioski:

1. Większość bezrobotnych zainteresowanych jest szkoleniami zawodowymi.
2. Kobiety stosunkowo częściej są zainteresowane szkoleniami ogólnorozwojowymi.

Bezrobotni mieszkańcy powiatu polickiego są zazwyczaj **zainteresowani uczestnictwem w projektach dofinansowanych z UE** – zwłaszcza w szkoleniach (**77,6%** badanych). Zdecydowanie najmniej bezrobotnych (jeden na pięciu) jest zainteresowanych wsparciem psychologicznym. **40%** badanych bezrobotnych jest zainteresowana udziałem w kursach z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej. To nieco większy odsetek od tych, którzy są zainteresowani rozpoczęciem takiej działalności.

Stosunkowo najmniejsze zainteresowanie udziałem w projektach UE w zakresie szkoleń deklarowali bezrobotni z gminy Nowe Warpno, a największe – z gminy Police. W przypadku doradztwa zawodowego, najwięcej zainteresowanych mieszka w gminie Kołbaskowo, a najmniej – w gminie Dobra. Wsparcie psychologiczne interesuje najbardziej osoby z gminy Police, głównie kobiety, a stosunkowo najmniej – osoby z gminy Dobra. Szkolenia z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej najbardziej interesują osoby z gminy Kołbaskowo. Około 20% bezrobotnych nie jest zainteresowana udziałem w jakichkolwiek projektach Unii Europejskiej. Częściej są to mężczyźni niż kobiety. Zdecydowanie częściej brak zainteresowania udziałem w projektach Unii Europejskiej wyrażają osoby z wykształceniem średnim lub zawodowym.

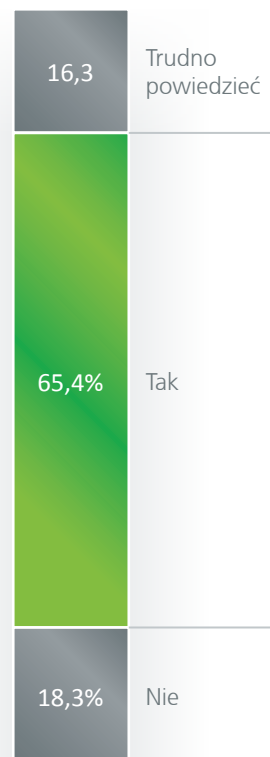
W ciągu ostatniego roku część bezrobotnych kończyła różnego rodzaju **kursy i szkolenia**, najczęściej były to kursy prawa jazdy lub dające uprawnienia zawodowe. **Bardzo mały odsetek bezrobotnych kształci się językowo**, co jest niepokojące, gdyż niewielu z nich umie komunikować się w obcych językach. Około **43%** bezrobotnych powiatu polickiego planuje podnieść poziom swojego wykształcenia - najczęściej w gminie Nowe Warpno. Wśród osób, które planują podnieść poziom wykształcenia jest więcej kobiet niż mężczyzn.

Najwięcej osób planujących podnieść poziom wykształcenia ma obecnie wykształcenie średnie, oznacza to prawdopodobnie wybór studiów wyższych.

W porównaniu do 2006 r., o ponad 10% **liczniejsza jest grupa osób gotowych podwyższyć poziom swego wykształcenia**. Jeszcze liczniejsza **jest grupa osób, które rzeczywiście uczestniczyła w kursach pozwalających na uzyskanie umiejętności zawodowych**.

Ponad **65% bezrobotnych mieszkańców powiatu zainteresowanych jest uczestnictwem w kursach, szkoleniach i warsztatach**. Największy odsetek osób zainteresowanych kursami, szkoleniami i warsztatami rekrutuje się z gminy **Police** (ponad **75%**), a najmniejszy – z gminy **Dobra** (prawie **48%**). W gminie Nowe Warpno istnieje duża grupa osób bezrobotnych, które są pewne co do tego, że nie będą uczestniczyć w szkoleniach, kursach i warsztatach w nadchodzącym roku (**27,3%**).

Bezrobotni powiatu polickiego zainteresowani są częściej szkoleniami zawodowymi niż ogólnorozwojowymi – te drugie zdecydowanie częściej wybierają kobiety. Szkolenia zawodowe najbardziej interesują grupę wiekową od 25 do 34 lat.

Rys. 18. Zainteresowanie badanych bezrobotnych udziałem w kursach, szkoleniach i warsztatach (źródło: badanie ankietowe)

Najważniejsze wnioski:

1. Znaleźnię pracy w miejscowości zamieszkania jest wg bezrobotnych bardzo trudne – uważają tak zwłaszcza mieszkańcy gminy Nowe Warpno.
2. Bezrobotni najczęściej nie mają wiedzy na temat możliwości znalezienia pracy w Niemczech przy granicy, a ci, którzy taką wiedzę posiadają, są nastawieni pesymistycznie.
3. Najważniejszą barierą utrudniającą znalezienie pracy jest wg bezrobotnych brak ofert pracy, w szczególności w wyuczonym zawodzie.

Zdecydowana większość bezrobotnych mieszkańców powiatu polickiego uważa, że **znalezienie pracy w miejscowości, w której mieszka jest trudne** – uważa tak ponad **90%** badanych. Za szczególnie trudne uważają znalezienie pracy mieszkańcy gminy Nowe Warpno, a za stosunkowo najłatwiejsze – mieszkańcy gminy Police. Równie trudne wg badanych jest znalezienie pracy na terenie zamieszkiwanej gminy. Nieco łatwiejsze jest wg nich znalezienie pracy na terenie powiatu polickiego. Stosunkowo najbardziej optymistyczni są w tym względzie mieszkańcy gminy Police – zazwyczaj była to jedyna gmina, w której występowały odpowiedzi „łatwe” lub „bardzo łatwe”. **Mieszkańcy gmin Dobra i Nowe Warpno są największymi pesymistami**, jeśli chodzi o ocenę trudności znalezienia pracy na terenie powiatu polickiego. Mieszkańcy Nowego Warpna wykazują natomiast największy optymizm, jeśli chodzi o opinie na temat trudności znalezienia pracy na terenie Szczecina. W tej kwestii dużo większymi pesymistami są mieszkańcy gminy Dobra.

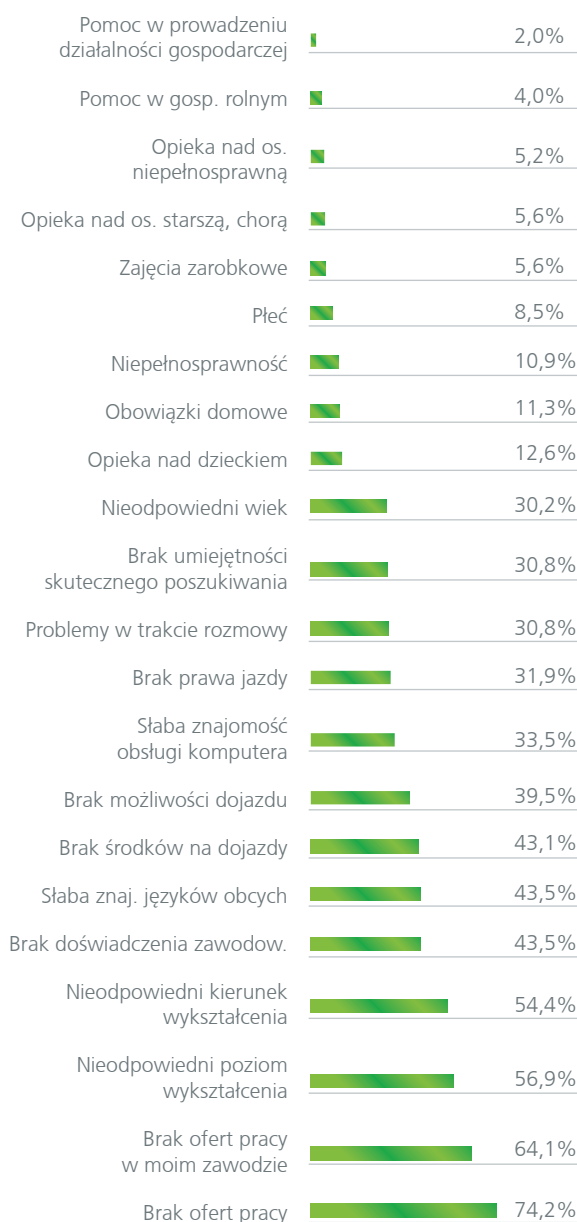
Trudne jest w opinii bezrobotnych mieszkańców powiatu znalezienie pracy przy granicy w Niemczech (twierdzi tak cztery piąte badanych), natomiast stosunkowo łatwiejsze – znalezienie pracy za granicą (ogółem). Prawie połowa badanych osób nie ma opinii na temat stopnia trudności znalezienia pracy za granicą. Co ciekawe, jeszcze większy odsetek badanych nie wie, czy łatwo znaleźć pracę przy granicy w Niemczech (zwłaszcza w przygranicznej gminie Kołbaskowo). Świadczy to o małym stopniu integracji z zachodnimi sąsiadami i niewielkiej wiedzy o sytuacji w Meklemburgii-Pomorzu Przednim.

Według badanych bezrobotnych powiatu polickiego najważniejszą barierą w podjęciu pracy jest **brak ofert pracy, w szczególności w zawodzie, w jakim bezrobotny jest wykształcony**. Znacznym utrudnieniem w znalezieniu pracy jest zdaniem badanych brak doświadczenia zawodowego. Bezrobotni rzadko natomiast wymieniali jako istotne bariery pomoc innym osobom, zajęcia zarobkowe (w tzw. szarej strefie), płeć czy niepełnosprawność.

Większość respondentów uznaje za barierę utrudniającą znalezienie pracy nieodpowiedni poziom wykształcenia. Wśród innych barier wskazać należy takie jak:

1.	słaba znajomość języków obcych
2.	brak środków na dojazdy w poszukiwaniu pracy
3.	brak możliwości dojazdu

Rys. 19. Przyczyny najbardziej utrudniające znalezienie pracy (źródło: badania ankietowe)

Najważniejsze wnioski:

1. Większość bezrobotnych pragnie podjąć pracę jak najbliżej miejsca zamieszkania.
2. Niewiele osób bezrobotnych z powiatu polickiego deklaruje gotowość do podjęcia pracy na przygranicznych terenach Niemiec.
3. Trzy czwarte bezrobotnych skłonna jest do podjęcia pracy za wynagrodzenie w wysokości od 2000 miesięcznie.
4. Bezrobotni są skłonni podjąć pracę za pensję dużo wyższą, niż otrzymywali w poprzednim miejscu zatrudnienia.
5. Kobiety mają dużo niższe wymagania co do wynagrodzenia niż mężczyźni.
6. Najpopularniejszym sposobem poszukiwania pracy jest internet.
7. Poszukiwanie pracy za pośrednictwem Urzędu Pracy jest najbardziej popularne w gminie Police.

Prawie połowa badanych jest gotowa zmienić swój zawód, jeśli będzie to konieczne. Na zmianę zawodu częściej zdecydują się **kobiety** niż mężczyźni. Wśród osób deklarujących zmianę zawodu najwięcej jest osób w grupie wiekowej **25–34 lat**.

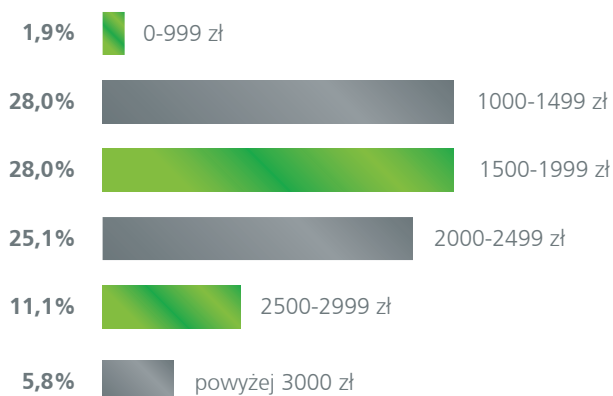
Skłonność badanych mieszkańców powiatu polickiego do podejmowania pracy maleje wraz z odległością jaką mieliby pokonać. Prawie trzy czwarte badanych zdecydowanie podjęłoby pracę w miejscowości, w której mieszka. Pracę na obszarze powiatu polickiego, ale poza miejscem zamieszkania zdecydowanie podjęłoby już tylko **42,3%**, na terenie Szczecina – **40,7%**, zaś w województwie zachodniopomorskim poza powiatem i Szczecinem - zaledwie **11%**. Tylko **8,5%** badanych jest jednoznacznie zdecydowanych na podjęcie pracy w Polsce poza województwem zachodniopomorskim; większy odsetek zdecydowałby się na podjęcie pracy za granicą. **Stosunkowo mało osób byłoby skłonnych podjąć pracę w Niemczech przy granicy – spośród gmin przygranicznych dużo mniej w gminie Kołbaskowo niż w gminie Dobra.**

Co trzeci badany respondent byłby skłonny poświęcić na dojazdy do pracy nawet 1 godzinę dziennie, taka sama grupa osób - do 30 minut dziennie. Najwięcej czasu na dojazdy do pracy skłonni są poświęcić bezrobotni mieszkańcy gminy Police. Wśród nich **12,2%** jest skłonnych dojeżdżać do pracy nawet 2 godziny dziennie.

Najbardziej zainteresowane podjęciem pracy za granicą są osoby bezrobotne mieszkające w gminach Police i Dobra. Mężczyźni zdecydowanie częściej skłonni byłiby pracować za granicą. Bardziej zdecydowane na podjęcie pracy za granicą są osoby w młodym wieku – zwłaszcza w grupie do 24 lat.

Badani bezrobotni wydają średnio miesięcznie na poszukiwanie pracy średnio 64,3 zł. **Najwięcej wydają osoby do 21 roku życia i bezrobotni w wieku 45 do 54 lat.** Najmniej wydają osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, a najwięcej - osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Najwięcej na poszukiwanie pracy wydają osoby z gminy Kołbaskowo.

Rys. 20. Minimalne wynagrodzenie, przy jakim badani bezrobotni są skłonni podjąć pracę (źródło: badanie ankietowe)

Większość bezrobotnych skłonna jest podjąć pracę za 1000-2000 złotych „na rękę”. **Kobiety mają niższe wymagania co do przyszłej pensji niż mężczyźni.** Średnia pensja, za którą kobiety byłyby skłonne podjąć pracę wynosi **1611,59 zł**. W przypadku mężczyzn jest to kwota **2156,60 zł**.

Oczekiwania płacowe badanych bezrobotnych są wyższe niż zarobki, jakie uzyskiwali oni w ostatnim miejscu pracy. Największa grupa badanych uzyskiwała dochody na poziomie poniżej 1000 zł miesięcznie. Około 40% badanych uzyskiwało dochody wyższe lub równe 1000 zł, ale niższe niż 2000 zł. Tylko 5,4% zarabiała powyżej 3000 zł na rękę i większość z nich to osoby pracujące za granicą.

Tabela 7. Sposoby poszukiwania pracy przez badanych bezrobotnych wg gmin (źródło: GUS)

	Dobra %	Kołbaskowo %	Nowe Warpno %	Police %
Urząd Pracy w Policach	16,7%	17,8%	31,8%	51,1%
Internet	54,2%	40,0%	36,4%	63,2%
Prasa	50,0%	31,1%	22,7%	45,1%
Osobiście - zakłady pracy	6,3%	13,3%	13,6%	31,6%
Znajomości/ znajomi	29,2%	33,3%	22,7%	31,6%
Telefonicznie	6,3%	11,1%	4,5%	22,6%
Inne źródła ofert pracy	0,0%	4,4%	9,1%	3,8%
Nie szukam	8,3%	8,9%	22,7%	3,8%

Najpopularniejszym sposobem szukania pracy jest obecnie Internet (54,8% badanych szuka w ten sposób pracy). Ponadto popularne ogłoszenia prasowe i poszukiwanie poprzez Urząd Pracy. Osobiste odwiedzin w zakładach pracy lub telefonicznie to sposób na poszukiwanie pracy w grupie wiekowej 45-54 lat lub 55 lat i więcej. Mężczyźni częściej niż kobiety szukają pracy bezpośrednio odwiedzając zakłady pracy. Poszukiwanie pracy za pośrednictwem Urzędu Pracy jest stosunkowo najbardziej popularne w gminie Police, a stosunkowo najmniej – w gminach Dobra i Kołbaskowo. Jak widać, najczęściej przez Urząd szukają pracy ci bezrobotni, którzy mają możliwość jego częstego odwiedzania.

Poszukiwanie przez internet najpopularniejsze jest w Policach, a szukanie ogłoszeń w prasie – w gminie Dobra. W gminie Kołbaskowo stosunkowo duża liczba bezrobotnych szuka pracy poprzez znajomości, zaś w gminie Nowe Warpno występuje największy odsetek bezrobotnych, którzy w ogóle nie szukają pracy.

Ponad 32% bezrobotnych dopuszcza możliwość wykonywania pracy bez umowy. Wśród tej grupy częściej zdarzają się kobiety niż mężczyźni, a najwięcej jest osób z grupy wiekowej 27 do 34 lat. Głównym powodem takiej decyzji jest przymus ekonomiczny (brak środków do życia, chęć zarobienia pieniędzy, potrzeby finansowe).

O prowadzeniu własnej działalności gospodarczej myślało **około 40% badanych bezrobotnych** - większość z nich stanowią mężczyźni. Największą grupę, która myśli o otwarciu działalności stanowią osoby od 35 do 44 lat. Do otworzenia działalności najbardziej skłoniliby bezrobotnych otrzymanie dotacji lub wsparcie finansowe w ciągu pierwszego roku działalności.

Zdecydowana większość badanych nigdy nie zetknęła się z formą aktywności jaką jest spółdzielnia socjalna. Tylko trzy osoby były taką formą zainteresowane.

Najważniejsze wnioski:

1. Najbardziej znaną usługą Powiatowego Urzędu Pracy w Policach jest pośrednictwo pracy, najmniej – przygotowanie zawodowe w miejscu pracy i prace społecznie użyteczne.
2. Za najskuteczniejsze działania Urzędu Pracy uważane są szkolenia i staże zawodowe, a najmniej skuteczne – formy okresowego zatrudnienia (roboty publiczne, prace interwencyjne itp.).
3. Usługi Urzędu Pracy są najlepiej rozpoznawane przez mieszkańców Gminy Police. Najmniej osób zna usługi Urzędu Pracy w gminie Dobra.
4. Usługi Urzędu Pracy są najlepiej oceniane przez mieszkańców Gminy Police, najgorzej przez bezrobotnych mieszkańców gmin Nowe Warpno i Kołbaskowo.

Bezrobotni nie znają wielu usług oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Policach. **Najmniej znane usługi to zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy i pośrednictwo EURES⁴.** Do najbardziej znanych usług należą **pośrednictwo pracy i szkolenia**. Najślabiej usługi Urzędu Pracy znane są w gminie Dobra - połowa lub więcej badanych bezrobotnych z tej gminy nie zna usług takich jak doradztwo zawodowe, przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych czy sieć pośrednictwa EURES. Najlepsza znajomość usług ma miejsce w gminie Police.

Za najskuteczniejsze uważane są **szkolenia oraz staże zawodowe**, natomiast za najmniej skuteczne – **zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych i robót publicznych**. Najlepsze oceny otrzymały usługi Powiatowego Urzędu Pracy w gminie Police, a najgorsze w gminie Kołbaskowo i w gminie Nowe Warpno. **Osoby z Polic nie tylko najlepiej znają, ale i najlepiej oceniają usługi Urzędu Pracy.** Niskie oceny mogą być spowodowane bliższą nieznaną usługami, jak się bowiem okazuje, aż 72% badanych bezrobotnych nie brało udziału w żadnych szkoleniach organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Policach. Najwięcej osób uczestniczyło w szkoleniach „ABC Biznesu”, w klubach pracy i kursach spawania, a także w kursach florystycznych.

Bezpośrednia ocena Powiatowego Urzędu Pracy w Policach wypadła pozytywnie. Najwięcej badanych pozytywnie oceniło jakość obsługi urzędników. **Najlepiej oceniono zaangażowanie urzędników i jakość obsługi. Stosunkowo najślabiej oceniono ilość dostępnych środków na działania oraz dostęp do informacji o ofercie Urzędu w kioskach internetowych.** Najlepiej oceniano pracę urzędu w gminie Police, a najgorzej – w gminach Nowe Warpno i Kołbaskowo. Ponad połowa badanych deklaruje korzystanie ze strony internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Policach. Częściej ze strony Internetowej Urzędu Pracy korzystają kobiety, osoby w wieku od 25 do 34 lat, zamieszkujące w gminie Police. 21,4% badanych respondentów potwierdziło, że oni lub ich rodzina korzystali ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Najwięcej osób deklaruujących korzystanie ze wsparcia OPS to mieszkańcy gminy Kołbaskowo, najmniej - mieszkańcy gminy Nowe Warpno.

⁴ EURES – (skrót od ang. European Employment Services – Europejskie Służby Zatrudnienia) międzynarodowy system pośrednictwa pracy, będący w polskich publicznych służbach zatrudnienia głównym źródłem zagranicznych ofert pracy.

Dlaczego zatrudniamy,
dlaczego zwalniamy?

Pogłębiony obraz
pracodawców.

Kompendium najważniejszych wniosków

Wniosek:

Ponad 80% badanych instytucji odnotowało w minionym roku spadek sprzedaży.

Tylko co dwudziesta firma zatrudnia pracowników sezonowych.

Ponad 93% badanych firm deklaruje, iż nie będzie zmniejszać zatrudnienia w 2010; w roku 2008 pracowników zwolniono w 44% badanych pracodawców.

Usługi Powiatowego Urzędu Pracy w Policach są dużo popularniejsze i lepiej oceniane wśród pracodawców z gminy Police, niż w innych gminach.

Spośród usług Urzędu Pracy, najlepiej oceniana jest wśród pracodawców refundacja doposażenia / wyposażenia miejsca pracy, a najgorzej – prace interwencyjne.

Przyczyna:

Powiat policki (zwłaszcza podmioty przemysłowe) odczuwał w 2008 r. skutki globalnego kryzysu gospodarczego.

Rynek pracy powiatu polickiego nie podlega sezonowości w takim stopniu, jak np. w powiecie kamieńskim czy w mieście Świnoujściu.

Najsilniejszą falę restrukturyzacji związanej z kryzysem gospodarczym duża część badanych pracodawców ma już za sobą.

Podobnie jak w przypadku osób bezrobotnych – bliskość Urzędu Pracy i łatwy dostęp do jego usług powoduje ich lepsze rozpoznawanie i wyższą ocenę.

Przedsiębiorcy są bardziej zainteresowani działaniami, które przynoszą bezpośrednią korzyść finansową (takich jak refundacja doposażenia / wyposażenia miejsca pracy), zaś niska ocena prac interwencyjnych wynika z niewystarczającego zadowolenia pracodawców z pracowników pozyskanych w ramach tej usługi.

Najważniejsze wnioski:

1. Ponad 80% badanych instytucji odnotowało w minionym roku spadek sprzedaży, bądź też ich sprzedaż pozostała na niezmiennym poziomie.
2. Firmy powiatu polickiego są związane z rynkiem powiatowym i rynkiem Szczecina.
3. Najwyższy wzrost sprzedaży odnotowano w podmiotach o handlowym profilu działalności.
4. Jedynie w 5% badanych instytucji planowany jest w przyszłym roku wzrost płac.

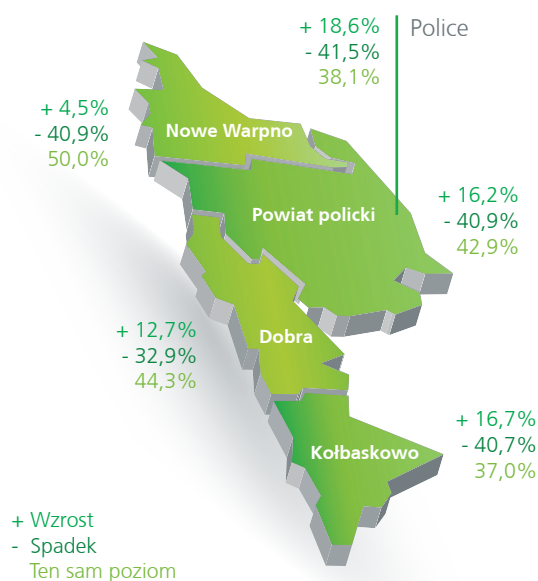
Badaniu ankietowemu poddano **273** pracodawców. Należały do nich zarówno firmy prywatne, jak i instytucje publiczne. Największy odsetek badanych firm stanowią podmioty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Najstarsze instytucje to jednostki o ponad 60 letniej historii funkcjonowania. Najmłodsze prowadzi działalność niecały rok. **Najwięcej badanych instytucji funkcjonuje od 11 do 20 lat**, zaś najmniej – do 1 roku. Główne dziedziny działalności badanych podmiotów to przede wszystkim: handel, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe oraz edukacja.

Pracodawcy – podobnie jak osoby bezrobotne i pracujące – wyraźnie odczuwają skutki globalnego kryzysu gospodarczego. Badane instytucje w większości – ponad **80%** - odnotowały w minionym roku spadek sprzedaży, bądź też ich sprzedaż pozostała na niezmiennym poziomie. Stosunkowo **najłagodniej kryzys przechodzą firmy z gminy Dobra (najmniej firm, w których odnotowano spadek)**, zaś **najtrudniej - w gminie Nowe Warpno**. Najmniejszy wzrost sprzedaży występował w gminie Nowe Warpno, a największy w gminie Police. Spadek sprzedaży, bądź jej utrzymanie na dotychczasowym poziomie dotyczy w przeważającej części podmiotów sektora prywatnego.

Spadek sprzedaży wśród badanych pracodawców dotyczy w głównej mierze budownictwa i przemysłu, zaś w branży rolniczej stosunkowo najczęściej przedsiębiorstw utrzymuje sprzedaż na tym samym poziomie. Obserwowany w badanych firmach spadek sprzedaży w ostatnim roku obejmuje takie dziedziny działalności jak budownictwo – 52,6% i przetwórstwo przemysłowe – 52,2%. Najwyższy wzrost sprzedaży odnotowano w podmiotach o handlowym profilu działalności.

Odsetek przedsiębiorstw, w których sprzedaż spadła, wzrósł prawie trzykrotnie w 2009 r. w porównaniu do roku 2006. Firmy powiatu polickiego są związane z rynkiem powiatowym i rynkiem miasta Szczecina. Tylko co dziesiąty podmiot działa na rynku międzynarodowym. Są to głównie firmy przemysłowe, a najczęściej z nich działa w Policach.

Rys. 21. Zmiana sprzedaży w przedsiębiorstwach badanych pracodawców wg gmin. (źródło: badanie ankietowe)

Ponad **96%** spośród wszystkich badanych pracodawców **nie uważa, aby ich przedsiębiorstwa były zagrożone likwidacją**. Cztery na pięć badanych instytucji nie posiada odrębnego funduszu szkoleniowego. Fundusz taki stosunkowo najczęściej pojawiał się w firmach w gminie Kołbaskowo, zaś najrzadziej – w gminie Nowe Warpno. Najczęściej takim funduszem dysponowały firmy usługowe, natomiast bardzo rzadko – rolnicze.

Większość funkcjonujących na terenie powiatu podmiotów nie planuje w najbliższym okresie wzrostu wynagrodzeń pracowników. Jedynie w **5%** badanych instytucji planowany jest w przyszłym roku wzrost płac.

Świadomość zdobywania przewagi konkurencyjnej związana jest z koniecznością inwestowania w innowacje, czyli wszystkie zmiany mające na celu wprowadzenie nowych produktów, procesów, technologii czy też nowych form organizacji pracy. W ostatnich 5 latach ponad połowa badanych zwiększyła swoje budżety na ten cel. Najczęściej nakłady na innowacje rosły **w Policach**, zaś najrzadziej – **w Nowym Warpnie**, co związane jest z ograniczoną strukturą rynku tej gminy.

Najważniejsze wnioski:

1. Bardzo niewiele podmiotów zatrudnia osoby niepełnosprawne - 13,9%.
2. Tylko co dwudziesta firma zatrudnia pracowników sezonowych.
3. Prognozowane utworzenie miejsc pracy w większości przypadków dotyczy prac, które nie wymagają specjalistycznych umiejętności.

Badane firmy zatrudniają łącznie **10276** pracowników na terenie powiatu polickiego. Większość z zatrudnionych pracowników stanowią **mieszkańcy tego powiatu**. Najczęściej wykorzystywaną formą zatrudnienia w badanych instytucjach jest **umowa o pracę (77% badanych)**. Stosunkowo najrzadziej występuje ona w rolnictwie (dominuje tam samozatrudnienie). Najczęściej występuje ona w przemyśle, a także częściej w średnich dużych przedsiębiorstwach niż w małych.

Drugą w kolejności najczęściej wykorzystywaną formą zatrudnienia jest **umowa zlecenia (35% badanych)**. Umowa zlecenia częściej wykorzystywana jest w gminach Kołbaskowo i Police, a rzadziej – w gminach Dobra i w Nowe Warpno. Spośród branż, najczęściej wykorzystują ją podmioty przemysłowe, zaś niewykorzystywana jest w rolnictwie. Odsetek osób zatrudnionych na umowę zlecenia jest większy w firmach średnich i dużych.

Mniej popularną formą zatrudnienia jest **umowa o dzieło (7,7% badanych)**. Ta forma umowy jest najczęściej używana w budownictwie, a także w przemyśle. Stosowanie tej formy zatrudnienia pozwala m.in. na uniknięcie obciążeń płacy związanych ze składkami ZUS.

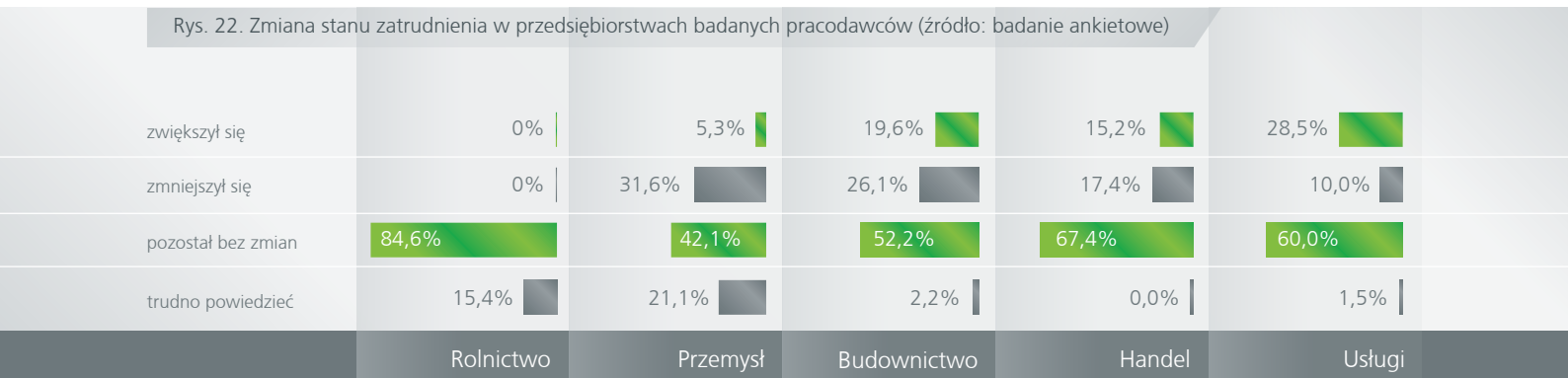
Samozatrudnienie wykorzystuje co piąty badany podmiot. Jest to forma zatrudnienia typowa dla rolnictwa. Najrzadziej natomiast występuje ona w sektorze przemysłu. Samozatrudnienie szczególnie często stosowane jest w badanych podmiotach z terenu gminy Nowe Warpno.

Elastyczne formy zatrudnienia są wykorzystywane bardzo rzadko - spośród nich pracodawcy najczęściej wykorzystują formy bardziej tradycyjne, takie jak praca na zastępstwo i zmienny czas pracy. Telepraca jest bardzo mało znaną formą zatrudnienia. Jedynie 5 pracodawców (z gmin Kołbaskowo, Nowe Warpno i Police) zadeklarowało wykorzystanie tej formy - są to przedsiębiorstwa działające w takich branżach, jak handel, usługi i budownictwo.

Z jobsharingu (dzielenie jednego miejsca pracy między dwóch lub więcej pracowników) korzystało tylko 7 badanych pracodawców, większość w budownictwie. Zmienny czas pracy i praca na zastępstwo najczęściej stosowane są w usługach.

77% badanych przedsiębiorstw zatrudnia **kobiety**. Najmniejszy odsetek przedsiębiorstw zatrudniających kobiety występuje w gminie Nowe Warpno, a największy – w gminie Police. Stosunkowo najrzadziej kobiety zatrudniane są w rolnictwie, a najczęściej – w przemyśle i usługach.

Rys. 22. Zmiana stanu zatrudnienia w przedsiębiorstwach badanych pracodawców (źródło: badanie ankietowe)

Bardzo niewiele podmiotów zatrudnia **osoby niepełnosprawne - 13,9%**. Są one częściej zatrudniane w podmiotach publicznych (24,9%). Gminą, w której występuje najwięcej podmiotów zatrudniających niepełnosprawnych, są Police, zaś najmniej takich podmiotów występuje w Dobrej. Branże, w których najczęściej zatrudniani są niepełnosprawni, to przemysł, usługi i handel. Niepełnosprawni byli częściej zatrudniani w większych firmach. 40% firm zatrudnia **pracowników młodych**

(do 25 roku życia) – najczęściej w gminie Kołbaskowo, a najrzadziej w gminie Nowe Warpno. Do branż, w których zatrudnianych jest najwięcej osób poniżej 25 roku należą usługi i przemysł. Rolnictwo jest sektorem, w którym osób młodych zatrudnia się stosunkowo najmniej. Mniejsze firmy rzadziej zatrudniają osoby do 25 roku życia. **Osoby z wykształceniem wyższym** stosunkowo najczęściej zatrudniane są w gminach Kołbaskowo i Police; najczęściej w przemyśle i usługach, najrzadziej w rolnictwie.

Tylko co dwudziesta firma zatrudnia pracowników sezonowych (najczęściej w gminie Nowe Warpno); forma ta jest popularna zwłaszcza w rolnictwie (**7,7% badanych firm tego sektora**) i usługach (**6,9%**).

W większości firm w ostatnim roku **stan zatrudnienia** nie zmienił się. Firmy, które odnotowały zmiany struktury zatrudnienia najczęściej zlokalizowane były w gminach Kołbaskowo i Police. W gminie Police wystąpił największy ruch zatrudnienia (także firm deklarujących zmniejszenie stanu zatrudnienia było tam najwięcej). Zatrudnienie najczęściej rosło w usługach i budownictwie, a spadało w przemyśle.

Nowe miejsca pracy najczęściej tworzone w gminach Police i Kołbaskowo, a najrzadziej w gminie Nowe Warpno. Do sektorów, w których stworzone nowe miejsca pracy, należy przede wszystkim przemysł, najmniej miejsc pracy stworzone w przeciągu ostatnich 12 miesięcy w rolnictwie.

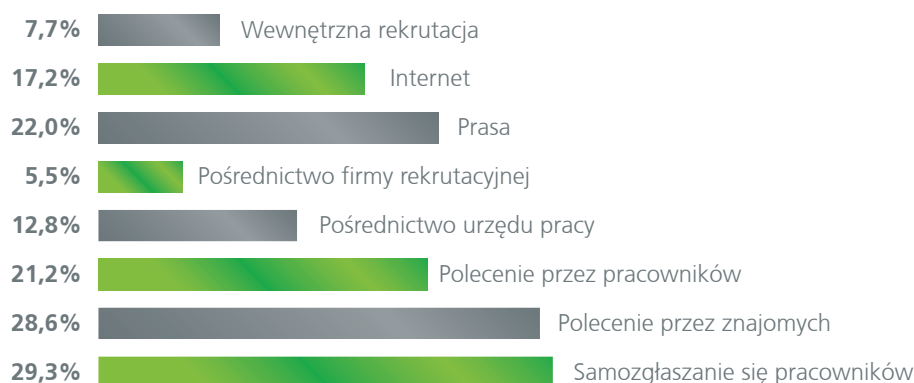
W ciągu najbliższego roku znacząca większość badanych podmiotów nie zamierza zatrudniać nowych pracowników. Najwięcej firm planujących zatrudnienie znajduje się w gminie Kołbaskowo, a najmniej w gminie Nowe Warpno. Branżą, w której najwięcej firm planuje zatrudnienie jest przemysł. Pod względem wielkości firm, zatrudnienie planują zwłaszcza firmy zatrudniające od **5 do 9** pracowników oraz powyżej **50** pracowników.

W roku ubiegłym zwiększono zatrudnienie w połowie badanych podmiotów. Nowe miejsca pracy utworzono w ok. **18%** instytucji. Głównymi powodami, dla których utworzono miejsca pracy, są zwolnienie etatu przez innego pracownika, rozszerzenie zakresu działalności podmiotu oraz zwiększenie popytu na towary i usługi. O ile w 2006 roku firm, które nie planowały stworzenia nowych stanowisk było 75%, to w roku 2009 takich firm było już 81,85% - jest to istotna i niepokojąca tendencja.

Popyt na pracę na rynku powiatu polickiego powoduje sytuację, w której badane instytucje są bierne w poszukiwaniu pracowników i rzadko korzystają z wyspecjalizowanych podmiotów rekrutujących pracowników oraz pośrednictwa Urzędu Pracy. Za najbardziej skuteczne sposoby poszukiwania nowych kadr badani uważają wykorzystanie samodzielnego zgłaszania się kandydatów – ponad **29,3%** wskazań (zwłaszcza w gminie Nowe Warpno) oraz polecenie przez znajomych – **28,6%** wskazań (szczególnie w gminie Kołbaskowo).

Pośrednictwo Powiatowego Urzędu Pracy jest najlepiej oceniane przez firmy z branży usługowej. Spośród gmin, ten sposób rekrutacji najczęściej wskazywały podmioty z gminy Kołbaskowo. Częściej takie pośrednictwo wykorzystują większe firmy. Najmniej firm oceniających takie pośrednictwo jako skuteczne rekrutuje się z sektora przemysłowego i budownictwa. W przemyśle i usługach najpopularniejsze jest samodzielne zgłaszanie się pracowników, w budownictwie – ogłoszenia prasowe, w rolnictwie i handlu – polecenie przez znajomych. Internet jako medium pośrednictwa pracy stosunkowo najlepiej oceniają firmy budowlane. Prognozowane utworzenie miejsc pracy dotyczy prac, które nie wymagają specjalistycznych umiejętności (z wyjątkiem zawodu montera transformatorów). Badani pracodawcy zamierzają zatrudnić w nadchodzącym roku osoby na łączną liczbę **234** etatów. Najwięcej miejsc pracy planowanych jest w następujących zawodach: monter transformatorów, pracownik fizyczny, robotnik (prace budowlane), inni monterzy, sprzętaczk.

Rys. 23. Najskuteczniejsze wg badanych pracodawców metody rekrutacji (źródło: badanie ankietowe)

Najważniejsze wnioski:

1. Ponad 93% firm deklaruje, iż nie będzie zmniejszać zatrudnienia.
2. W roku ubiegłym pracowników zwolniono w 44% badanych instytucji.
3. Nawet możliwość przekwalifikowań pracowników w większości firm nie mogłaby spowodować zmiany decyzji o zwolnieniach.

Duża część badanych firm ma już za sobą największe zwolnienia związane z kryzysem. W przyszłym roku zwolnień w badanych przedsiębiorstwach ma być mniej – ponad **93%** firm deklaruje, iż nie będzie zmniejszać zatrudnienia.

Najwięcej zwolnień planowanych jest w budownictwie i w przemyśle, zwłaszcza w gminach Police i Dobra, natomiast żadna z badanych firm w gminie Nowe Warpno nie planowała zwolnień. Częściej zamierzają zwalniać większe przedsiębiorstwa. W roku ubiegłym pracowników zwolniono w 44% badanych instytucji. Zwolnienia miały miejsce w największym odsetku firm w gminach Kołbaskowo (prawie 60% firm zwolniło pracowników stałych) i Police, a najrzadziej – w gminie Nowe Warpno. Najczęściej zwalniały podmioty z branży usługowej, handlowej i przemysłowej.

Nawet możliwość przekwalifikowań pracowników w większości firm nie mogłaby spowodować zmiany decyzji o zwolnieniach. Możliwość redukcji zwolnień dzięki przekwalifikowaniu deklarowały najczęściej podmioty z obszaru budownictwa.

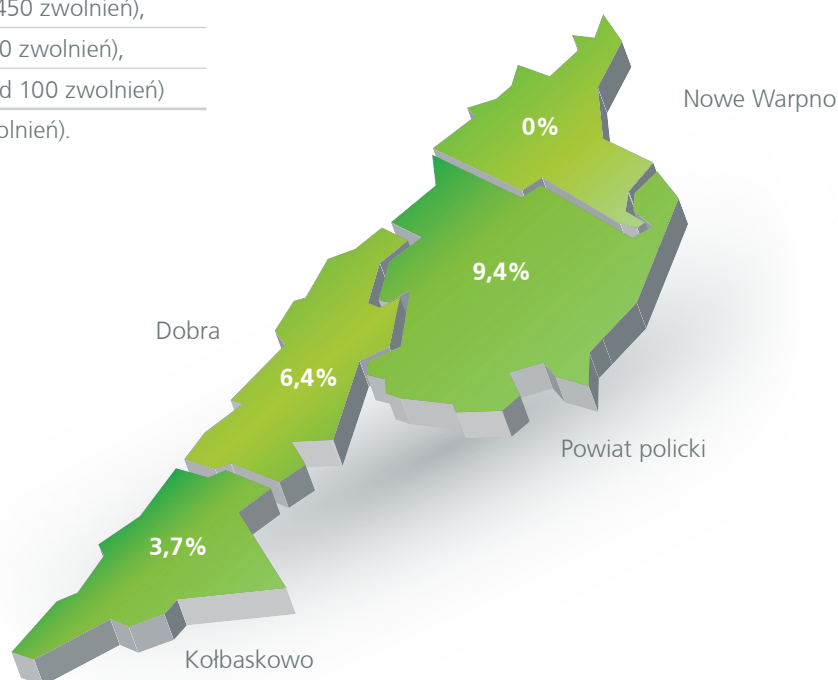
Do najważniejszych powodów zwolnień należały: **odejście na własną prośbę** – deklarowało tak **26,0%** firm (zwłaszcza w gminie Dobra, w rolnictwie i w przemyśle), **niesolidność pracownika** – deklaracja **16,1%** firm (zwłaszcza w gminie Police oraz w rolnictwie i handlu).

Przedsiębiorcy w większości nie wykorzystują usługi **outplacementu**, czyli zwolnień monitorowanych (rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn zakładu pracy i wynikające z tego usługi rynku pracy na rzecz pracownika, będącego w stanie rozwiązania umowy o pracę lub zagrożonego wypowiedzeniem). **78,8%** pracodawców w ogóle nie zna tej usługi, a spośród tych, którzy znają, tylko dwa podmioty korzystały z niej).

W ubiegłym roku redukcji podlegały głównie etaty związane z następującymi zawodami:

1.	monter elementów precyzyjnych (450 zwolnień),
2.	pracownicy rozbiórki aut (ponad 60 zwolnień),
3.	elektromonterzy i spawacze (ponad 100 zwolnień)
4.	monterzy ślusarki okiennej (40 zwolnień).

Rys. 24. Odsetek badanych pracodawców, którzy w przyszłym roku zamierzają zwalniać pracowników (źródło: badania ankietowe)

Najważniejsze wnioski:

1. Usługi Urzędu Pracy są dużo popularniejsze wśród pracodawców z gminy Police, niż w innych gminach.
2. Najlepiej oceniane są wśród pracodawców te usługi, które wiążą się z konkretną pomocą (np. refundacja doposażenia/wyposażenia miejsca pracy).
3. Przedsiębiorcy oczekują od władz lokalnych w szczególności poprawy stanu dróg i miejsc parkingowych.

Z oferty usług Powiatowego Urzędu Pracy w Policach korzystała niespełna połowa badanych, w tym około jedna trzecia w ciągu ostatniego roku. **Stosunkowo najczęściej z usług Urzędu korzystały firmy z Polic i Nowego Warpna, najrzadziej – z Dobrej.** Najczęściej z usług Powiatowego Urzędu Pracy korzystały firmy z branży usługowej i przemysłowej, zaś nie skorzystała z nich żadna firma z branży rolniczej. Usługi te najbardziej popularne były w firmach zatrudniających 10 i więcej pracowników.

Badane instytucje rzadko wykorzystują instrumenty z oferty usług Powiatowego Urzędu Pracy, które służą podniesieniu potencjału i kwalifikacji własnych zasobów ludzkich. Najchętniej korzystają z usługi pośrednictwa pracy, w dalszej kolejności wykorzystywany jest staż zawodowy i roboty publiczne. Najmniej popularnym instrumentem z oferty usług Urzędu były refundacje kosztów zatrudnienia i szkolenia.

Oferta Urzędu skierowana do badanych podmiotów jest dobrze oceniana, pozytywną ocenę przyznało ponad **62%** badanych. Stosunkowo najlepiej oceniana jest **refundacja kosztów doposażenia/wyposażenia stanowisk pracy, szkolenia i staże zawodowe**, a najgorzej – prace interwencyjne. Pośrednictwo pracy było najlepiej oceniane przez firmy przemysłowe, a najgorzej – przez handlowe. Prace interwencyjne były jednoznacznie negatywnie oceniane przez podmioty rolnicze i z branży budowlanej. Stosunkowo najlepiej oceniają je podmioty z branży usługowej. Staż zawodowy był najlepiej oceniany przez podmioty usługowe i przemysłowe, a najgorzej – przez rolnicze. Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy najlepiej było oceniane przez podmioty sektora przemysłowego, a najgorzej – przez rolnicze.

W ciągu najbliższych 12 miesięcy, **najwięcej podmiotów zamierza skorzystać ze staży i z pośrednictwa pracy**, zaś najmniej – z prac interwencyjnych, jak również z przygotowania zawodowego w miejscu pracy (które jednak, jak wyżej wspomnieliśmy, może być błędnie określane jako „staż”). Pośrednictwo pracy i prace interwencyjne najpopularniejsze będą w nadchodzącym roku w gminie Police. Staże, szkolenia, roboty publiczne i refundacja doposażenia/wyposażenia miejsca pracy – w gminie Nowe Warpno. Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – w gminie Kołbaskowo.

Ponad połowa (54%) podmiotów zainteresowana jest uczestnictwem w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Największy odsetek zainteresowanych wystąpił w gminach Dobra i Police.

W ciągu minionych trzech lat zmieniły się problemy wskazywane przez przedsiębiorców. Problem miejsc parkingowych oraz stanu dróg jest obecnie stawiany na pierwszym miejscu. Wzrosła też waga przygotowania planów zagospodarowania przestrzennego, a także szkoleń w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, zwłaszcza z UE. Mniej istotna niż przed trzema laty wydaje się respondentom promocja regionu (powiatu), czy organizacja targów. Wciąż ważne jest dla respondentów tworzenie ulg dla przedsiębiorców tworzących miejsca pracy, choć i tutaj nastąpił znaczny spadek wyborów tej formy wsparcia ze strony władz lokalnych.

Do najważniejszych form pomocy, jakich przedsiębiorcy oczekują od władz lokalnych, należą przede wszystkim:	%
Rozwiązanie problemu miejsc parkingowych, stanu dróg	32,6
Ulg dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	27,1
Szkolenia dla przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE	25,6
Zwiększenie sieci komunikacji publicznej na terenie powiatu	24,9
Promocja powiatu	22,7
Opracowanie aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	20,1
Utworzenie terenów inwestycyjnych	19,8
Promocja produktów przedsiębiorców lokalnych	16,8
Organizacja targów	12,8
Wsparcie w zakresie restrukturyzacji przedsiębiorstw	10,3
Współpraca z przedsiębiorcami w tworzeniu strategii rozwoju regionalnego	9,9
Kompleksowa i kompetentna obsługa klientów	9,2
Utworzenie funduszu poręczeń kredytowych	8,4
Wsparcie w zakresie dostosowania programów kształcenia do potrzeb przedsiębiorców	7,7

Najważniejszy wniosek:

Najważniejszą barierą dla firm są wysokie koszty pracy, jednak w ostatnim roku coraz ważniejszą przeszkodą staje się niestabilność rynku.

Najistotniejsze przeszkody w działalności, wymieniane przez badane firmy, to **wysokie koszty pracy** (tak odpowiadała ponad połowa badanych), niestabilność rynków zbytu oraz system podatkowy.

Barierą jest więc to, co na zewnątrz firmy, zaś to, co jest zależne od zarządzania lub od zatrudnionej kadry w opinii badanych nie jest istotną barierą rozwoju. Przedsiębiorcy z gminy Dobra, częściej niż inni, zwracali uwagę na wysokie koszty pracy; z gminy Kołbaskowo – na niestabilny rynek, z gminy Nowe Warpno – na mały rynek zbytu. Dla rolników i przemysłowców największymi problemami poza wysokimi kosztami pracy są niewystarczający popyt i niestabilny rynek. Mały rynek jest problemem w największym stopniu dla firm usługowych, a firmy działające w obszarze budownictwa częściej niż inne wskazywały na słabo wykwalifikowaną kadrę.

Jako istotne przeszkody w zatrudnianiu pracowników wskazano przede wszystkim **brak potrzeby zatrudnienia** (47,3%), **wysokie koszty pracy** (37,7%) i brak środków finansowych. Brak potrzeby zatrudnienia dominował w rolnictwie i przemyśle (a także był szczególnie często wymieniany przez podmioty z gminy Dobra), a wysokie koszty pracy – w handlu i budownictwie. Wysokie koszty pracy i brak środków były częściej wymieniane przez podmioty małe, a brak potrzeby zatrudnienia – przez średnie i duże.

Pośród najważniejszych wyzwań stojących przed rynkiem pracy powiatu polickiego, większość przedsiębiorstw wskazywała na ważną rolę Zakładów Chemicznych Police w rozwoju lokalnego rynku pracy i to od kondycji finansowej tego zakładu w ich opinii zależy przede wszystkim sytuacja społeczno-ekonomiczna lokalnej społeczności.

Rys. 25. Największe bariery w działalności wg badanych przedsiębiorstw (źródło: badanie ankietowe)

Ponad połowa badanych deklaruje, że nie ma problemu ze znalezieniem usług/kooperantów dla swojej działalności. Pojedyncze wskazania braków dotyczyły konkretnych rodzajów prowadzonej działalności jednak bliskość Szczecina powoduje, że ogólnie nie ma problemu w powiecie polickim ze znalezieniem kooperantów dla prowadzonej działalności gospodarczej.

Większość respondentów nie podjęła żadnych działań restrukturyzacyjnych w swojej firmie w odpowiedzi na kryzys gospodarczy, gdyż nie widzi takiej potrzeby lub deklaruje, że nie zauważa skutków kryzysu w swojej firmie (co stoi w sprzeczności ze wskaźnikami w zakresie zatrudnienia i wysokim spadkiem sprzedaży). Podjęte działania dostosowawcze, miały najczęściej charakter redukcji kosztów (np. zamrożenie płac, redukcja zatrudnienia czy też oszczędności w kosztach eksploatacyjnych).

Podsumowanie

W raporcie przedstawiliśmy obraz rynku pracy powiatu polickiego na przestrzeni ostatnich lat. Na rynek ten składają się zasoby ludzkie, pracodawcy i wszystkie procesy, które zachodzą między tymi elementami i w ich otoczeniu.

Liczba mieszkańców w powiecie polickim szybko wzrastała w ostatnich latach, co wiązało się w dużej mierze z dużym **napływem mieszkańców ze Szczecina**, zwłaszcza osób zamożnych, w młodym i średnim wieku, zwłaszcza do gmin **Dobra i Kołbaskowo**. Konsekwencją tego napływu jest także **wysoki przyrost naturalny**. Pod względem demograficznym powiat policki można nazwać powiatem osób młodych.

Stopa bezrobocia w powiecie pozostaje dość wysoka z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia, mimo iż w porównaniu do innych powiatów województwa zachodniopomorskiego jest stosunkowo niska. Stosunkowo większe problemy z bezrobociem występują **na terenach wiejskich**. W powiecie mamy do czynienia (mimo spadku w ostatnich latach) z **dużą grupą osób długotrwale bezrobotnych**, często z **wykształceniem nieprzekraczającym średniego, bez kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego**. Jest to grupa szczególnie trudna do aktywizacji – część osób z tej grupy nie jest zainteresowana podjęciem pracy. Największy wskaźnik bezrobocia występuje **w gminie Nowe Warpno**. Od kilku lat **rośnie liczba osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia**. Liczba osób bezrobotnych wzrosła w powiecie w końcu 2008 r. i w roku 2009 r. – mamy do czynienia z silną reakcją na globalny kryzys gospodarczy. Wielu bezrobotnych ma stosunkowo **wysokie wymagania płacowe**. Generalnie bezrobotni w powiecie **nie są zainteresowani działalnością społeczną**, jak również **słabo znają języki obce**.

W powiecie polickim szybko rosła w ostatnich latach **liczba podmiotów gospodarczych**, zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw. Odnotowano w nim **najwyższe średnie wynagrodzenie** w porównaniu do innych powiatów. Firmy także odczuwają kryzys – większość badanych pracodawców odnotowała w minionym roku **spadek sprzedaży**, bądź też ich sprzedaż pozostała na niezmienionym poziomie. Wiele firm dokonało w minionym roku **zwolnień**, jednakże w przyszłym roku większość z nich **nie planuje redukcji zatrudnienia**. Największymi problemami pracodawców są **wysokie koszty pracy**, niestabilny rynek i trudności związane z systemem podatkowym.

Podsumowując, można stwierdzić, iż rynek pracy powiatu polickiego charakteryzuje wiele rozbieżności. Pomimo szybkiego rozwoju gospodarczego, stopa bezrobocia jest stosunkowo wysoka; mimo spadku liczby osób długotrwale bezrobotnych pozostaje to istotny problem; mimo odrębności administracyjnej, duża część tego rynku powiązana jest organicznie z rynkiem Szczecina, a szybkiemu rozwojowi w ostatnich latach przeciwstawić można recesję w ostatnich miesiącach (październik 2008 – październik 2009) związaną z globalnym kryzysem ekonomicznym i trudnościami w branży stoczniowej oraz chemicznej (która ma szczególny wpływ na lokalny rynek). Dla poprawy sytuacji konieczne jest podjęcie nowych działań na rzecz grupy osób, które tracą pracę ze względu na kryzys w tych branżach, a także osób bez doświadczenia i kwalifikacji zawodowych.

Powiatowy Urząd Pracy w Policach
ul. Tadeusza Kościuszki 5
72-010 Police

infolinia: 0 800 15 2006

Tel. (091) 42-40-860
Fax. (091) 31-76-681

e-mail: szpo@praca.gov.pl
www.pup.policki.pl